

Gemeentebloei.nl

Kerk op het scherp van de snede

Chris Stoddard en Nick Cuthbert

Oorspronkelijke titel: Church on the edge

Samenvatting van deel 1
Vertaling: Jan Radder

Nieuwe vormen van kerk-zijn

Overal ontstaan nieuwe vormen van kerk-zijn. Sommigen noemen ze 'emerging church' (opkomende kerk), of 'nieuwe expressies' van kerk-zijn. Veel van deze nieuwe kerken zijn geboren uit enthousiasme en zullen niet lang bestaan, maar uit de grote verscheidenheid zullen sommige wel wortel schieten en groeien. Alles wat nieuws is hoeft niet noodzakelijkerwijs goed te zijn, maar de mensen die er achter staan kan toch niet worden ontzegd dat ze het juiste zoeken te doen. Nader beschouwd kan er het volgende over worden gezegd.

Er is geen model dat er uitspringt

Het is onmogelijk de 'emerging church' onder één paraplu te scharen en dat zou wel eens hun kracht kunnen zijn. Sommige lijken erg veel op de bestaande kerken en zijn alleen maar hetzelfde ding in een nieuwe situatie geplant. Sommige lijken nauwelijks op een kerk, maar blijken op de keper beschouwd in de kern overeen te komen met bestaande kerken.

Er is een oprecht verlangen naar radicaliteit

Het is zowel een manier van denken als van doen. Zij die betrokken zijn bij nieuwe manieren van kerk-zijn voelen zich ongemakkelijk bij wat ze in traditionele settings hebben ervaren en ze weten dat ze hun vrienden niet op die manier kunnen bereiken. Velen weten niet precies waarnaar ze zoeken en daarom heeft veel van wat ze doen een experimenteel karakter. Dat maakt ze kwetsbaar voor kritiek, maar wat ze nodig hebben is bemoediging. Triest genoeg zijn er altijd mensen die ze willen zien falen.

Zending is de sleutel

Degenen die alleen maar iets anders beginnen als reactie op de kerk waar ze bij horen en op zoek gaan naar een betere manier om kerk te zijn, slagen zelden in hun pogingen. Als het doel alleen is het najagen van een Utopia, zullen zulke pogingen vaak niet lang bestaan. De meerderheid doet wat ze doet omdat ze dat als de enige manier zien om bepaalde groepen mensen te bereiken en ze wijzen alleen op succes als mensen tot geloof komen.

Hier past een waarschuwing: sommige mensen zeggen dat de reden waarom ze iets nieuws moeten beginnen is omdat ze zeggen 'mijn vrienden zullen zich nooit thuis voelen in een normale kerk.' De vraag moet worden gesteld: 'Hoe weet je dat. De meeste mensen hebben nooit een normale kerk van binnen gezien.'

Wees dus voorzichtig met gedachten en meningen aan niet-christenen op te leggen die ze niet denken. Sommige niet-christenen zullen zich niet thuisvoelen in de conventionele kerk, maar velen wel, als ze de kans maar wordt geboden. Als we oprecht de niet-christen in gedachten hebben, dan moeten we er zeker van zijn of we er achter willen komen wat het beste voor hen is en dat zou best een andere kerk kunnen zijn die al bestaat, in plaats van een kerk die nog moet worden gevormd.

Spiritualiteit is in

Van G.K. Chesterton is de uitspraak 'Wanneer mensen stoppen met in God te geloven, geloven ze niet in niets, ze zijn bereid alles te geloven.'

Als we er van uitgaan dat de mens van nature spiritueel is omdat hij naar het beeld van God is geschapen, kan de mens niet gesecculariseerd worden of ont-spiritualiseerd, uitsluitend omdat hij in een seculiere omgeving verkeert. De mens mag dan het contact verliezen met het geloof, maar zijn verlangen naar spiritueel leven blijft bestaan.

Het is interessant dat, terwijl het kerkbezoek in Groot-Brittannië (en ook in Nederland) daalt en de secularisatie toeneemt, spirituele ervaringen in opmars schijnen te zijn.

David Hay, een onderzoeker van religieuze en spirituele ervaringen heeft een interessant onderzoek gedaan over de spirituele en geestelijke stand van zaken in Engeland. Omdat hij het interessant vond om te zien of er een verband was tussen de daling in het kerkbezoek en het begrip en besef van de mensen van spirituele ervaring, vergeleek Hay de vragen in een onderzoek dat werd uitgevoerd door de BBC in 2000 met de vragen die hij stelde in een onderzoek dertien jaar eerder.

Dit waren zijn bevindingen:

De religieuze of spirituele ervaring in Groot-Brittannië in de jaren 1987 en 2000

	1987	2000	% toename
Een patroon in gebeurtenissen/transcendente voorzienigheid	29%	55%	90%
Besef van de aanwezigheid van God	27%	38%	41%
Besef dat gebed beantwoord wordt	25%	37%	48%
Besef van een heilige ervaring in de natuur	16%	29%	81%
Besef van de nabijheid van de doden	18%	25%	39%
Besef van de aanwezigheid van een kwade geest	12%	25%	108%

David Hay en anderen hebben uit deze gegevens belangrijke conclusies getrokken.

- Mensen zijn meer open over hun spirituele ervaringen dan ooit (dit kan een verklaring zijn voor sommige stijgingen in ervaringen).
- De groep van beneden de veertig jaar heeft veel minder religieuze ervaringen gehad dan de groep boven de veertig. Dit blijkt uit recente statistieken die laten zien dat 40 procent van de leeftijdsgroep beneden de veertig jaar nooit een kerk van binnen hebben gezien (afgezien van een kerstdienst, een huwelijk of soortgelijke gelegenheden).
- Ieders spiritualiteit is uniek, afhankelijk van hun levensgeschiedenis, achtergrond en de culturele context waarin de groep opgroeide.
- De meeste mensen omschrijven zichzelf als op een ontdekkingsreis.

- De meerderheid gelooft dat 'daar ergens iets is' in tegenstelling tot een nauwkeurig omschreven begrip van God.
- Veel mensen leven in de tegenstelling van worstelen met 'een God die lijden toestaat' en het geloof in een God die hen helpt bij hun persoonlijke behoeften.
- De kerk is de grootste hindernis voor de meeste mensen en wordt gezien als hypocriet en buiten de werkelijkheid staand. Dit wordt vaak verbonden met een gebrek aan authenticiteit dat wordt toegeschreven aan christenen die dan inconsistent gedrag wordt verweten op de werkvloer.
- De immanentie van God is veel makkelijker te vatten dan Zijn transcendentie.
- Veel mensen willen best praten over spirituele zaken maar ze maken zich vooral zorgen over hoe ze op hun vrienden overkomen.

Een waarschuwing: Voordat we te enthousiast worden over deze uitkomsten moeten we onderstrepen dat deze nieuwe openheid over spiritualiteit niet betekent dat iedereen op het punt staat God te vinden. De wereld om ons heen is vol van het vreemde en wonderlijke en vaak vol zelfbehagen. In feite mag de zoektocht van veel mensen naar het spirituele niet verbonden worden met religie. Ze willen zich aan niets binden, maar wel een plaats vinden van persoonlijke verlichting en welzijn, vrij van de valstrikken van religieuze inpalming.

***Je komt nergens als je de zeilen niet hijst
Je zult nergens heengaan als er geen wind is
Je hebt de wind niet onder controle, maar je kunt wel de zeilen
hijzen***

De 22 principes van een missionaire gemeente

► Principe komt voor de methode

Principe: We spelen geen kerk, we maken discipelen

Kerk is een middel om discipelen te maken. Alles wat we doen zou moeten draaien rond waar we in feite toe zijn geroepen. Het principe onder alle christelijke werk zou moeten zijn dat we zijn geroepen om God te aanbidden en discipelen te maken.

Als we dan geroepen zijn om discipelen te maken, hoe moeten we dat dan aanpakken? Ook hier weer: het begint met de principes.

Geen modellen van de plank

De christelijke kerk grijpt, in haar verlangen om effectief te zijn, maar al te snel naar modellen die al 'op de plank lagen' en neemt dan aan dat 'als het voor hen werkt, zal het ook voor ons werken'. De enige reden 'dat het voor hen werkt' is dat zij op een bepaald moment keken naar een principe en probeerden dat principe zo toe te passen dat het in hun situatie paste.

Omdat Europa niet is te vergelijken met andere werelddelen, ligt het voor de hand dat methoden die in een andere cultuur wel werken niet vanzelfsprekend dat hier ook doen. Maar het principe waarop de methode is gebouwd kan op zich waardevol zijn en ook voor andere contexten geschikt worden gemaakt.

Hoewel het belangrijk is om niet altijd 'het wiel opnieuw te moeten uitvinden', zal God op een unieke en creatieve manier vormgeven wat passend is voor elke bepaalde plaats en op een bepaalde tijd.

Dit principe is ook in Europa van land tot land van toepassing en zelfs van stad tot stad.

- o Bijvoorbeeld toen het team van de Willow Creek Community Church voor het eerst naar Engeland kwam, veroorzaakte dat veel beroering met hun passie en manieren om mensen te bereiken en velen waren geneigd om hun boodschap snel te lezen als 'diensten voor zoekenden zijn de sleutel'. Maar in feite was het principe dat ze wilden verspreiden 'geef prioriteit aan buitenkerkelijken en leer hun taal te spreken om ze te kunnen bereiken'. 'En dan – à propos– zo doen wij het.' Het was iets te gemakkelijk om dat op te vatten als 'wat we doen' te stellen tegenover 'waarom we het zo doen'.
- o De Alpha cursus is nog zo'n voorbeeld. Iedereen kan zien dat de Alpha cursus (en andere soortgelijke cursussen) een grote uitwerking heeft en erg effectief is in wat het probeert te doen. Waarschijnlijk is de plaats waar de cursus het meest effectief is Holy Trinity Brompton (de kerk waar de cursus ontstond). Waarom? Omdat het voor die gemeente geen 'model-van-de-plank' was. Er lag een principe aan ten grondslag. Op welke principes werkt Alpha en is het een geslaagd voorbeeld?

Het antwoord bestaat uit vier dingen.

1. *Vriendschap* is de beste manier om mensen over Jezus te vertellen.
2. *Voedsel* is een geweldig hulpmiddel om mensen zich thuis te laten voelen en eten is iets dat we met alle mensen gemeenschappelijk hebben.
3. *Een niet-op-zondag-gebeurtenis* is veel gemakkelijker voor de 'geïnteresseerde maar niet-toegewijde' persoon om naar toe te gaan. (Charles Spurgeon schreef dat hij had gemerkt dat meer niet-gelovigen op een donderdag naar zijn preken zouden komen luisteren dan op een zondag. Zijn conclusie was dat als ze op zondag zouden komen, ze dan twee toewijdingen zouden moeten maken; de ene om over Jezus te horen spreken en de andere om naar de kerk te komen. De meesten waren wel bereid te kiezen voor het ene maar niet voor het andere. Dus kwamen ze op donderdag.)
4. Mensen hebben *tijd* nodig om het evangelie in hun leven te verwerken.

Met andere woorden, als deze vier principes waar zijn dan zul je wat je doet daar op moeten richten en niet op het model. Alles wat van deze principes uitgaat, zal op de een of andere manier effectief zijn.

Als je naar een succesvol werk kijkt en de methoden die ze toepassen onderzoekt dan zou je kunnen denken dat de methode het succes voortbracht. De andere mogelijkheid is dat het een kanaal vormde voor het succes. Met andere woorden:

de groei dwong de structuur om zich te openbaren; de structuur was niet de oorzaak van de groei. De structuur was niet de oorzaak maar het effect. Dus als je iets kopieert zul je tenslotte een lege huls overhouden. Het zal jou niets opleveren omdat het in feite voor hen ook niets opleverde.

Modellen kunnen teleurstellen

Veel modellen kunnen je ongelofelijk teleurstellen! Je zou in een dienst van een geweldige kerk kunnen zijn en diep onder de indruk kunnen komen en erg enthousiast raken. Maar dan word je weer snel ontvonden door de alledaagse werkelijkheid van je eigen situatie en word je ontmoedigd. Als je dan aan niets anders kunt denken dan als je alleen maar hun succes en hun mogelijkheden had en dat het leven dan volmaakt zou zijn, dan had je beter thuis kunnen blijven! Maar als je was thuisgekomen met een of twee principes zou je bezoek al waardevol zijn geweest.

Leren van het zakenleven?

De kerk is een familie en geen bedrijf, maar het antwoord op deze vraag is 'ja' en 'nee'. 'Ja' als we bedoelen dat we een groep mensen in een bepaalde richting willen leiden. 'Nee' als het alleen maar zou gaan om winst en niet om mensen.

In zijn uitstekende en goed onderbouwde boek 'Good to Great' (Random House, 2001) beschrijft Jim Collins de kenmerken van bedrijven die zich in zijn gedachten ontwikkelden van bedrijven die goed waren, tot bedrijven die uitstekend waren. Er zijn enkele interessante parallellen tussen wat hij ontdekte bij bedrijven en wat ook geldt voor kerken. Deze conclusies zijn ook verwerkt in sommige principes die verder worden beschreven. We hebben vandaag veel, wat de mensen noemen, goede kerken. Ze zijn de vrucht van jaren van zowel vernieuwing binnen de hoofdstroom van de kerk en ook van de ontwikkeling van nieuwe kerken. Maar de dingen veranderen en deze kerken zullen zich moeten ontwikkelen tot uitstekende kerken of ze zullen mettertijd de greep verliezen en afglijden naar ineffectiviteit en tenslotte samen van het toneel verdwijnen.

In deze snel veranderende omgeving is het niet langer een optie om te blijven wie we zijn. Goed is niet goed genoeg.

Bij het vaststellen van een definitie voor 'grootheid' ligt het voor de hand om aan te nemen dat het om afmeting en invloed gaat, maar we willen dat sterk in twijfel trekken. *Grootheid is in deze context een mate van gezondheid en niet van afmeting.* We weten allemaal dat iets wat groeit niet noodzakelijkerwijs ook gezond is. Gezondheid houdt in dat alles doet waarvoor het ook bedoeld is om te doen. Er zijn allerlei soorten bloemen in mijn tuin. Maar ik wil niet dat ze allemaal even groot of even klein zijn, maar ik wil dat ze gezond zijn.

We definiëren grootsheid in termen van gezondheid, dus een gezonde kerk is er een die doet waarvoor zij is bedoeld om te doen.

Waarvoor de kerk is bedoeld om te doen is het voortzetten van de incarnatie (belichaming). Jezus was de incarnatie van God. Hij gaf volledig uitdrukking aan het leven van God in een menselijk leven. De kerk is als het lichaam van Christus geroepen om het leven en de bediening van Jezus op zo'n manier vorm te geven dat de huidige cultuur dat kan begrijpen en er op reageren. Het is op deze opvatting over incarnatie dat alles wat hierop volgt is gebouwd.

Methoden veranderen vaak. Principes nooit.

► Stel vragen; zoek niet naar snelle antwoorden

'...want u bent hier nooit eerder geweest', zei Jozua tegen het volk toen ze zich opmaakten om het onbekende terrein van het beloofde land binnen te gaan (Jozua 3:4). Als je in een nieuwe situatie komt heb je de neiging om niet meteen teveel antwoorden te hebben, maar als je geen vragen stelt zul je het nooit redden. Aan het slot van elk deel stellen we vragen die ons zullen dwingen om eerlijk te zijn over waar we zijn en waar we heen willen.

Wie ervaring heeft met coaching weet dat er een sleutel is als iemand vragen stelt zonder dat hij antwoorden gaf. Je zult de antwoorden zelf moeten vinden en vervolgens door de coach verantwoordelijk worden gehouden voor de stappen die je moet gaan zetten.

Lezen over de ervaring en wijsheid van anderen kan nuttig en inspirerend zijn, maar we hebben geen behoefte aan heel veel boeken met heel veel antwoorden. Als we de vragen stellen zullen de antwoorden wel eens heel dichtbij kunnen zijn. Het probleem is dat het antwoord wel eens heel wat zal kunnen kosten.

Voordat je op reis gaat stel je jezelf vragen stellen als: 'Waar gaan we naar toe? Hoe komen we daar? Wat kost het? Wanneer vertrekken we en wanneer komen we aan? Waarom maken we deze reis? Welke kleren moet ik meenemen?'

Als je van huis vertrekt om op reis te gaan kun je niet alles meenemen (ook al proberen velen van ons dat wel). Alles is zonodig op te offeren. Als we de kerk in een missionair steunpunt willen veranderen kunnen we maar beter een grondige inventaris maken van wat we doen en waarom we dat doen en daarna tegen het licht houden van wat we willen bereiken.

Een bekende schrijver over leiderschap in het bedrijfsleven zei dat een goede leider niet alle antwoorden hoeft te geven om vervolgens anderen proberen te motiveren zijn of haar visie over te nemen. Maar het betekent wel dat ze de nederigheid moeten hebben om te zien wat ze nog niet genoeg begrijpen om de antwoorden te hebben, maar bereid zijn om vragen te stellen die hen dan naar de beste inzichten leiden.

Wat jouw huidige situatie betreft, stel jezelf vragen over waarom je doet wat je doet, hoe vruchtbaar je bent, wat waard is om te behouden en wat je zou moeten stoppen. Wees niet bang voor vragen en wees niet verrast als je geen vlugge of gemakkelijke antwoorden hebt. Maar vragen stellen is de eerste stap naar het krijgen van antwoorden.

► Begin met de missie; de gemeente komt daarna

Er is de laatste jaren een levendig debat geweest over de vorm en aard van de toekomstige kerk. Niemand weet hoe dat er uit zal zien, maar dat heeft niet

verhinderd dat er allerlei ideeën werden geopperd. Er zijn er die het hebben gehad met de kerk zoals die is en zijn begonnen om hun ideale kerk te vormen. Het idee is dan dat als we de kerk weer op het juiste spoor krijgen, al het andere dan vanzelf wel zal volgen.

Wij zijn mensen met orders. Deze orders zijn nooit ingetrokken. Jezus' laatste opdrachten waren 'om discipelen te maken'. Het Nieuwe Testament geeft geen instructie om kerken te bouwen of te stichten. Kerk ontstond uit missie, zending. Met andere woorden: kerk is het resultaat van missie en niet andersom. De kerk van de toekomst zal de vorm hebben die zowel het resultaat is van zending als van de vorm die dat het beste mogelijk maakt. Maar haar vorm zal worden bepaald door de aard van zendingsbedrijven in deze eeuw.

De eerste gemeente na de dag van Pinksteren ontstond als gevolg van zending. De gemeenten die ontstonden als gevolg van de verstrooiing in Handelingen 8 kwamen er omdat de eerste christenen overal heen gingen om het evangelie te brengen. De gemeenten in Klein-Azië werden gesticht door Paulus en zijn team doordat ze wegen vonden om de mensen in een crossculturele context met Jezus in aanraking te brengen. Kerk was wat je zag ontstaan wanneer je mensen tot Christus had gebracht en een weg had gevonden om ze in gemeenschap te brengen zodat ze als discipelen konden groeien.

De eerste christenen worstelden met de vragen over zending voordat ze ook maar ideeën hadden kunnen uitwerken over kerk. Wij bevinden ons ook weer in een missionaire periode van onze geschiedenis. We zullen het weer opnieuw moeten leren. En we zullen dat eerder op de juiste manier leren als we het in de juiste volgorde doen.

Vragen die je kunt stellen

- Wie proberen we te bereiken? Voor welke groep mensen zijn we het beste toegerust om ze met het evangelie te beïnvloeden?
- Het antwoord op die vraag zal bijna altijd afhangen van de culturele samenstelling van de bestaande groep gelovigen die een hart voor zending hebben. Waarschijnlijk zal er al een brug bestaan naar die gemeenschap. Bijvoorbeeld leeftijd, levensfase, sport, of beroep. Speur deze verbindingen op.

In sommige gevallen kunnen mensen zich door God geroepen voelen om over culturen heen te stappen in een groep van mensen, ook al is er ogenschijnlijk geen raakpunt, maar zelfs hier zullen raakvlakken moeten worden gevonden door die bijzondere groep op zo'n manier te dienen dat het je een stem geeft. Dat zal altijd tijd en geduld vergen.

- Wat zijn de specifieke behoeften van deze groep mensen?
- Wat zijn de behoeften in onze gemeenschap? Wat kunnen we doen om hen te dienen?
- Hoe kunnen we ze op de beste manier met Jezus in aanraking brengen door te dienen?

Vraag verder

- Hoe zullen deze mensen het beste kunnen groeien?
- Welke structuur drukt voor hen het beste kerk uit?
- Zouden ze gemakkelijk in een al bestaande kerk kunnen worden ingevoegd of zou het beter zijn om iets nieuws te beginnen onder deze groep mensen?

Stel pas dan de volgende vragen

- Wanneer komen we samen?
- Waar komen we samen?
- Hoe komen we samen?
- Hoe kunnen deze mensen het leven in de kerk ervaren dat ook de gelovigen helpt en dat ook functioneert als een zendingspost voor anderen?

Met andere woorden, vooropgesteld dat we de basisingrediënten van kerk hebben (zending, gemeenschap en spiritualiteit), kan de vorm oneindig flexibel zijn om het beste aan te sluiten bij de cultuur van de mensen die we bereiken.

Dit is zowel toe te passen voor degenen die nieuwe uitdrukkingen van kerk willen beginnen, als voor hen die een nieuwe gemeente willen beginnen binnen een bestaande kerkstructuur. Als je jonge gezinnen met kinderen bereikt die op zondag voetballen zul je ze niet tot discipelschap kunnen brengen als je ze vraagt om op zondag 10.30 uur te verschijnen...je moet een tijd bepalen die bij hen past.

Gemeentestichting kan alleen plaatsvinden als de situatie dat vraagt omdat een bepaalde groep mensen niet op een andere manier kan worden bereikt of tot discipelschap gebracht.

In het verleden hebben we de fout gemaakt dat we 'ten koste van alles een gemeente moeten stichten'. In feite moeten we het Goede Nieuws vertellen ten koste van alles en een gemeente stichten als dat nodig is.

George Whitefield gaf aan het eind van zijn leven toe dat hij niet even wijs had gehandeld als John Wesley. Hij had niet voor een structuur gezorgd waarin de nieuwe bekeerlingen tot discipelschap konden worden gebracht.

Beiden hadden zending tot prioriteit gemaakt in hun leven maar alleen de laatste had er naar gestreefd om een kerk te bouwen als vrucht daarvan. In feite was het systeem van klassen van de Methodisten ontworpen om nieuwe bekeerlingen in staat te stellen om tot discipelschap te komen en daarna in hun geloof te kunnen groeien binnen een gemeenschap. De Methodistenkerken groeiden vanuit zending.

► De gemeente moet zich binnenstebuiten keren

Naar schatting gaat tien procent van de Engelsen regelmatig (maandelijks) naar de kerk.

Een statistiek uit Engeland:

10 procent	Bezoekt regelmatig een kerk (maandelijks)
10 procent	Bezoekt af en toe een kerk
20 procent	Heeft de kerk om negatieve redenen verlaten
20 procent	Is van de kerk weggedreven
40 procent	Heeft nooit een kerk van binnen gezien

De veertig procent uit bovenvermelde statistiek neemt jaar op jaar toe in de leeftijdsgroep van beneden de veertig jaar. Deze groep mensen is nog nooit in een kerk geweest en ze zullen ook minder bijbelkennis hebben en minder kennis van zelfs maar de basisbegrippen van het christelijke geloof.

Neutrale grond

Omdat de kerk niet past in hun denken, zelfs niet in een tijd met veel belangstelling in spirituele zaken, zullen ze waarschijnlijk geen hulp zoeken bij de kerk. De zoektocht naar spiritualiteit leidt niet naar religie. Ze zullen een behoefte aan spiritualiteit niet verbinden met religie om daar een antwoord te vinden. Het is daarom naïef en onvriendelijk om aan te nemen dat ze hun weg naar de kerk wel zullen vinden. Ze zullen niet thuis komen omdat ze daar nooit uit zijn weggegaan – het was nooit hun thuis.

En omdat ze niet naar de kerk zullen komen voor een oplossing voor hun behoeften is er slechts één manier dat ze het evangelie zullen horen en dat is wanneer iemand naar hen gaat.

Gun ze de tijd

Ze zullen niet alleen niet zelf naar de kerk komen; ze hebben ook tijd nodig om het evangelie te begrijpen. Mensen zonder fundament moeten begrip ontmoeten om positief te kunnen reageren. Begrip voor iets opbrengen als je onwetend bent, daarvoor is tijd nodig.

Een duidelijk voorbeeld

Ook hebben de meeste mensen in deze groep geen idee wat een christen is. Ze hebben waarschijnlijk negatieve ideeën gebaseerd op waarnemingen van schandalen, het zien van soaps of het gedrag van bekende figuren. Wat ze nodig hebben is een consistent christelijk leven dat ze voor hun ogen zien gebeuren, voordat ze op onderzoek uitgaan. En dat kan alleen maar buiten de kerk plaatsvinden.

De hoop voor de toekomst van de kerk is gelegen in een kerk die zich naar buiten wil richten. Nu verwacht de kerk nog dat de mensen wel naar haar zullen komen, maar de kerk zal een draai van 180 graden moeten maken en zich binnenste buiten moeten keren.

Het is al eens gebeurd

Als we naar een bijbelse parallel zoeken, dan vinden we er een in hoe de eerste gemeente de heidenen bereikte. De Joden hadden een religieus raamwerk voor hun leven; ze kenden het Oude Testament. Dus het evangelie werd aanvankelijk alleen verkondigd aan mensen die een fundament hadden en die konden begrijpen wat ze hoorden. Maar dat ligt anders voor de heidenwereld.

Toen Paulus naar Efeze ging (Hand. 19), trof hij daar een mix van mensen aan, sommigen waren Joden, maar de meeste mensen waren niet-Joden. Hij begon tegen de Joden te preken en hield dat drie maanden vol. Toen hij er niet doorheen kwam bij de Joden liet hij ze los en ging naar een neutrale plaats, de gehoorzaal van Tyrannus. Daar konden Joden en Grieken gemakkelijk in en uit lopen. Hij vroeg niet van de Grieken om naar de vreemde omgeving van de synagoge te komen. Hij ging naar een plaats waar ze gemakkelijk naar toe konden komen. Het voordeel van neutrale grond was dat het gemakkelijk toegankelijk was voor de niet-Joden, maar ook toegankelijk voor de Joden.

Elke dag; twee jaar lang

Vervolgens bleef hij daar en preekte er twee jaar elke dag. Twee jaar! De mensen konden daar wanneer ze maar wilden komen om hun begrip en kennis van het christelijke geloof op te bouwen. Hij beseftte dat ze zonder achtergrondkennis tijd nodig hadden om in hun geloof te groeien.

Het feit dat Lukas kon zeggen 'zodat alle inwoners van Asia kennismaakten met de boodschap van de Heer, Joden zowel als Grieken' (Hand. 19:10) is buitengewoon. Wat hij precies bedoelde weten we niet, maar waarschijnlijk was de invloed buitengewoon groot.

Als we het Goede Nieuws willen overbrengen aan een nog steeds toenemend aantal mensen dat geen kerkelijke achtergrond heeft, en waarvan de meesten niet vijandig staan tegenover Jezus, moeten we gaan waar zij zich bevinden en moeten we ze op hun eigen terrein ontmoeten. En dat zal tijd kosten, waarschijnlijk veel tijd.

Dit is een van de belangrijke sleutels om de toekomst te ontsluiten. Het klinkt vanzelfsprekend maar in de gedachtewereld van de christenen in het westen is dat bijna tegenovergesteld.

► Zet niet-christelijke mensen hoog op de agenda

Een fundamenteel principe van een missionaire kerk is dat *de mensen waar we het meest aan denken diegenen zijn die nog niet in het Koninkrijk zijn.*

Een missionaire kerk heeft *in elk onderdeel van het leven van de gemeente, of dat nu kinderwerk, mannengroepen of de oudsten is, het bereiken van niet-christelijke mensen centraal staan in het denken en plannen.*

De enige manier om dit effectief te kunnen doen is door altijd de dingen proberen te zien door de ogen van een niet-gelovige. Zij hebben zelden vijandige ogen, ze begrijpen het alleen niet. *Het is belangrijk je af te vragen hoe zij de dingen zien, wat ze belangrijk vinden en uiteindelijk wat het beste voor hen is.*

Denk aan de gelijkenis van de goede herder. De herder liet de 99 achter om achter dat ene schaap aan te gaan! Wat zegt dat over het stellen van prioriteiten?

► De gemeente draait om mensen, niet om gebouwen

Een gebouw is er in feite alleen maar om in samen te komen en ter bescherming tegen kou en regen! (Maar als het gebouw te klein is zal het de groei van de gemeente tegenhouden.)

Wanneer de meeste mensen het hebben over kerk, dan denken ze aan een gebouw, niet aan een gemeenschap van mensen. In de eerste eeuwen stond de 'kerk' altijd bekend als een groep mensen; waar ze samenkwamen was van minder belang.

Zoveel tijd, energie en geld wordt in gebouwen gestoken dat ze erg gemakkelijk een afleiding kunnen worden van de missionaire opdracht. We hebben ruimtes nodig om elkaar te ontmoeten, maar ze moeten wel het hoofddoel dienen en ons helpen om mensen te bereiken voor Christus. De vraag 'bij welke kerk hoor jij?' is beter dan 'waar ga je naar de kerk?'

► Je bereikt niets zonder doelstelling

Het is absoluut vitaal dat je weet waarom je bestaat als kerk en een idee hebt waar je naar toe gaat. Je mag dan helemaal niet zeker zijn van het uiteindelijke plaatje, maar je moet wel een koers uitzetten.

Het is nuttig om op papier te zetten waar je heen wilt. Waar mik je op? Het volgende kan je helpen om een nieuwe koers uit te zetten of de oude opnieuw te definiëren.

Doelstelling: waarvoor zijn we hier?

Het is buitengewoon belangrijk om een doel of een mission statement te formuleren. Alleen al het feit dat je dat gaat uitwerken kan een revolutie betekenen voor wat je doet en waar je prioriteiten liggen. Het moet gemakkelijk te onthouden zijn, zodat iedereen zonder aarzelen het doel van de kerk kan opnoemen. Daarna kan alles wat je doet daaraan worden afgemeten. Als wat je op het ogenblik doet, niet bij het doel past, laat het dan vallen. Dat kan op zich goed zijn, maar het zal je in het voornaamste wat je wilt bereiken afremmen.

Het moet de realiteit benoemen en niet betekenisloos zijn!

Waarden: wat is belangrijk voor ons?

Elke groep of kerk heeft waarden. Schrijf ze op, zodat je er zeker van bent dat ze overeenstemmen met wat je doet.

Visie: waar gaan we heen?

Het is nuttig om te omschrijven waar je over een jaar/vijf jaar wilt zijn. Wat wil je bereiken? Een nieuwe gemeente, invloed in een wijk, jonge moeders bereiken enz.

Heel gemakkelijk zou je kunnen overschatten wat je in een jaar kunt bereiken. Maar je zult bijna zeker onderschatten wat je in vijf jaar kunt bereiken!

Een goede visie is:

* Voorstelbaar

* Wenselijk

* Uitvoerbaar

* Gericht

* Flexibel

* Communiceerbaar

Strategie: hoe komen we daar?

Elk nieuwe idee moet ingebed worden in plannen om het te laten werken. We kunnen met elkaar besluiten wat we willen bereiken, maar we moeten weten hoe we daar moeten komen. Er zijn veel mission statements en ze klinken geweldig. Ze worden uit de mouw geschud, maar ze missen realiteitszin. De werkelijkheid komt aan het licht wanneer je moet gaan nadenken over strategie. De test voor elk mission statement is door de vraag te stellen: Oké, dus we zeggen dat we dit graag willen doen, maar hoe gaan we dit nu aanpakken?

Doelen: wat willen we doen en wanneer?

Hiermee komen we een stap verder. Doelen brengen ons op gang. Doelen zijn de enige dingen die helemaal van ons afhankelijk zijn. Of we zullen ze vervullen, of niet. We kunnen elkaar en onszelf afrekenen op doelen.

Voor elke gemeente die missionair wil zijn: schrijf doelstelling, waarden, strategie en doelen op. De laatste twee zullen veranderen als je op weg bent.

► De Heilige Geest is aan het werk in de wereld

Dit klinkt voor de hand liggend maar dat is het helemaal niet. In feite is het in de gedachtegang van de meeste christenen het tegenovergestelde. In de manier waarop we handelen, met de dingen die we zeggen, in de liederen die we zingen, laten we zien dat we geloven in het exclusieve werk van de Geest in de kerk. Natuurlijk is het waar, dat als we ons voor Hem hebben opengesteld, dat de Heilige Geest in ons woont. We zijn de tempel van de Heilige Geest, zowel

individueel als gemeente. Maar het zou heel verkeerd zijn Hem tot dit deel alleen te beperken.

De meesten van ons zouden, als we ons hart zouden doorzoeken, kunnen getuigen van het feit dat lang voordat we tot Christus kwamen we een gevoel hadden dat we 'achtervolgd werden'. We mogen dat dan op dat moment niet zo hebben ervaren, maar als we er op terugkijken kunnen we zien hoe God teder tot ons sprak. Onze bekering was het slot van een proces.

Zending wordt nog opwindender als je met dit principe aan de slag gaat. *Het principe is dat God meer van mensen houdt dan jij en dat Hij al Zijn invloed uitoefent in hun levens.* Maar Hij heeft onze hulp nodig om ze te bereiken.

Het is in feite al gezegd dat elke cultuur een verzoeningsverhaal heeft dat alleen maar hoeft te worden uitgelegd en vertaald. Dit geldt ook voor individuele mensen.

We gaan er van uit dat de Heilige Geest zowel buiten de kerk werkt als er binnen en dat is absoluut fundamenteel voor zending in een postchristendom samenleving.

In een wereld die steeds vijandiger wordt spreekt God tot spiritueel gevoelige mensen. Ze willen geen kerk als georganiseerde religie (zeker niet op dit punt) maar ze zijn wel op een spirituele zoektocht.

En God is al aan het werk. Zij die onder moslims en onder andere geloven werken kunnen bevestigen dat velen visioenen krijgen en dromen hebben van spirituele aard. Dat geldt voor alle rassen omdat God van hen houdt en Hij belooft degenen die naar Hem zoeken.

Evangelisatie begint met luisteren en de spirituele reis van de ander proberen te begrijpen. Het is een proces als ze de God ontdekken die tot hen spreekt.

We helpen hen in hun reis door ze niet te vertellen dat ze verkeerd zijn en hun te vragen te geloven wat wij geloven. Ze zullen ook daar aankomen als we met hen meereizen.

► De verspreide gemeente heeft geweldige mogelijkheden

Als er een sleutel is naar de toekomst dan is dit het wel. Als veertig procent (en dat getal stijgt nog elke dag) van de mensen nooit in een kerk zijn geweest, dan zijn de kansen erg gering dat ze uit zichzelf wel komen. Ze zullen niet terugkomen naar een plaats die ze nooit hebben bezocht.

Daarom moet de kerk naar de mensen toe gaan. Maar er is goed nieuws. De kerk is al onder de mensen! Maar dit is het slechte nieuws. De kerk ziet hen niet!

We hebben lang geloofd dat kerk is wat je doet als je samenkomt. Niet wanneer je je verspreidt.

Matteüs 29:19 wordt over het algemeen vertaald met 'Ga dus op weg en maak alle volken tot mijn leerlingen.'

Maar we zouden het moeten lezen als 'Als je gaat maak dan discipelen uit alle volken.' De enige opdracht is om 'discipelen te maken'. 'Ga' in de betekenis van 'gaande'.

Er is een groot verschil. Het eerste houdt in dat je op de verkeerde plaats bent, zelfs als je het juiste doet. Het tweede houdt in dat je op de juiste plaats bent maar niet het juiste doet.

Verplaats je eens in hoe God de maandag ziet. Hij ziet de harten van mannen en vrouwen. De meeste mensen hebben de kerk verworpen maar zijn geestelijk hongerig. Hun levens zijn vol nood. Inwendig schreeuwen ze om hulp maar ze weten niet waar ze die zouden moeten krijgen. Hun harten schreeuwen het uit tot God. Ze gaan niet naar de kerk om hulp. Maar op maandag verspreidt de kerk zich over de hele samenleving en kijk eens: er is iemand dichtbij die persoon die in nood is. God houdt van mensen en Hij houdt er van om die persoon in nood bij de persoon te brengen die de oplossing heeft voor die nood. Voor God en Zijn Koninkrijk is de maandag een reusachtige gelegenheid.

Maar hoe zien de meeste christenen de maandag? 'O, nee, het is weer maandag. Een hele week werken! Dezelfde mensen. Dezelfde baan. De dienst van zondag was geweldig. Ik kan bijna niet wachten tot de volgende zondag, maar gelukkig is er de celgroep woensdag. Ik zou wel fulltime christelijk werk willen doen. Ik zou zoveel voor God kunnen doen!'

Maar elke gelovige is een fulltime christelijke werker!

Als christenen kerk willen zijn voor de gemeenschap dan moeten we:

1. Onszelf in een nieuw licht zien

- Ik ben een zending die door mijn kerk is uitgezonden in de mensenwereld waartussen God me heeft geplaatst
- Ik ben met de Heilige Geest vervuld
- Ik houd van mensen
- Ik kan luisteren en goed kijken en ik zie wat God al aan het doen is
- Ik heb een verhaal
- Ik ben op zoek naar verloren mensen

Gelovigen moeten zoekers worden en wegwijzers. Ongelovigen zijn geen zoekers. Zij zijn mensen die niet de weg naar huis weten.

2. Zie anderen in een nieuw licht

- De mensen om me heen zijn in nood
- Ze hebben geen antwoorden op hun echte nood
- Ze zijn geestelijk hongerig

- Ze hebben weinig tijd voor de kerk maar ze hebben waarschijnlijk nooit over Jezus gehoord
- Ze zullen zonder aarzelingen ingaan op het aanbod van gebed

3. Zie de samenkomsten in een nieuw licht

- Als een plaats om buitenstaanders toe te rusten voor het leven
- Als een plaats voor verfrissing
- Als een plaats om uitgezonden te worden
- Als een plaats om de buitenstaanders welkom te heten
- Als een plaats van heling voor gebroken mensen

4. Zie de maandag in een nieuw licht

- Het is het begin van mijn week op het zendingsveld waar ik mijn leven leef als een volgeling van Jezus en ik zie uit naar mensen waar ik van kan houden

Moedig de mensen in de gemeente aan om nooit aflatende uitnodigers te zijn. En zorg er voor dat de kwaliteit van de diensten zo hoog is dat ze graag willen komen.

► De gemeente kan op elk tijdstip en op elke plaats bij elkaar komen

Een fundamentele vraag is of de zondag dé dag en morgen de tijd is voor de kerk.

Van zaterdag naar zondag

De eerste gemeente heeft al laten zien dat verandering mogelijk is. Voor hen als Joden was de Sabbat, de zaterdag, apart gezet als speciale dag. Ze besloten om hun dag van samenkomen te veranderen naar de zondag, zelfs al was dat voor de meeste mensen toen een werkdag. Net als de maandag voor ons. Ze deden dat omdat ze op de eerste dag van de week een viering wilden hebben; de dag dat Jezus uit de dood opstond.

Er is geen reden om 2000 jaar christelijke traditie alleen daarom te veranderen. Het is voor iedereen nog van vitaal belang om een Sabbatonderbreking te hebben (op welke dag maakt niet uit) en het is nog steeds een geweldig idee de opstanding aan het begin van de week te herdenken.

Maar in een missionaire situatie moeten we, om de mensen bij de kerk te betrekken, bereid zijn om op andere dagen als kerk samen te komen. Als kerk niet een gebouw is waar je naar toe gaat, maar een gemeenschap waar je bij hoort, dan heeft wanneer en hoe de kerk samenkomt geen grenzen. Tenslotte gaan de meeste mensen die bij een huisgroep horen (en wezenlijk deel van de kerk) ook op een doordeweekse dag naar die groep. Waarom niet als huisgroep op zondag samenkomen en op woensdag een viering hebben als dat jou beter uitkomt?

De missionaire gemeente moet ook buiten de zondag willen functioneren.

Kies de tijd

Tijd is ook een variabele factor. Als je toch op zondag blijft samenkomen is het zinvol om een tijd (of tijden) te bepalen die voor de meeste mensen geschikt is. Er zijn 24 uur in een dag en elke tijd is een mogelijkheid.

De missionaire kerk moet ook buiten 11.00 's morgens durven denken.

Waar kunnen de mensen die van een collega op het werk over Jezus hebben gehoord en die belangstelling voor de kerk hebben gekregen terecht? Ze hebben veel redenen dat de zondag niet de meest geschikte dag is voor hen en hun gezin. Dus waarom zouden we ze in een zondagkeurslijf moeten dwingen? Ze sluiten zich aan bij een familie en ze komen niet alleen maar naar een samenkomst. Het belangrijkste is dat ze tot Christus komen en dat ze deel zijn van een kerkvorm waar ze kunnen groeien en verbonden zijn met de wereldwijde familie van God.

De missionaire gemeente moet flexibel zijn.

► Laat mensen die terugkomen zich thuis voelen

Veel mensen komen tot geloof door het getuigenis van vrienden of door een Alpha cursus en sluiten zich aan bij een kerk. De meeste mensen die zo tot geloof komen (maar niet alle) hebben al enig christelijk besef. Ze zijn onderdeel van de kerkverlaters. Ofwel ze waren eens gelovigen, maar dreven af, kinderen van christelijke ouders die het geloof van hun ouders verwierpen, of ze hadden een vaag contact toen ze jonger waren maar kozen er voor hun eigen weg te gaan. Deze mensen staan van nature dicht bij de kerk als ze naar iets op zoek zijn. Voor hen is het een soort terugkeer omdat ze nog een herinnering hadden. Maar hun mening op de kerk is vaak gebaseerd op een weggezakte herinnering uit de kindertijd, hun terloopse ervaring met christelijke trouwdiensten of wat ze op tv hebben gezien.

Sommigen die naar de kerk beginnen te komen hebben helemaal geen kerkelijke achtergrond. Ze zijn in een andere wereld terechtgekomen.

Als we echt missionair gericht willen zijn en de mensen naar de kerk willen halen, zullen we ons uiterste best moeten doen om hen zich thuis te laten voelen.

Als we maar aannemen dat iedereen die naar de kerk komt 'behoort te weten wat hij of zij moet doen' moeten we niet verrast zijn als ze niet lang blijven.

► Je moet eerst stoppen voordat je kunt beginnen

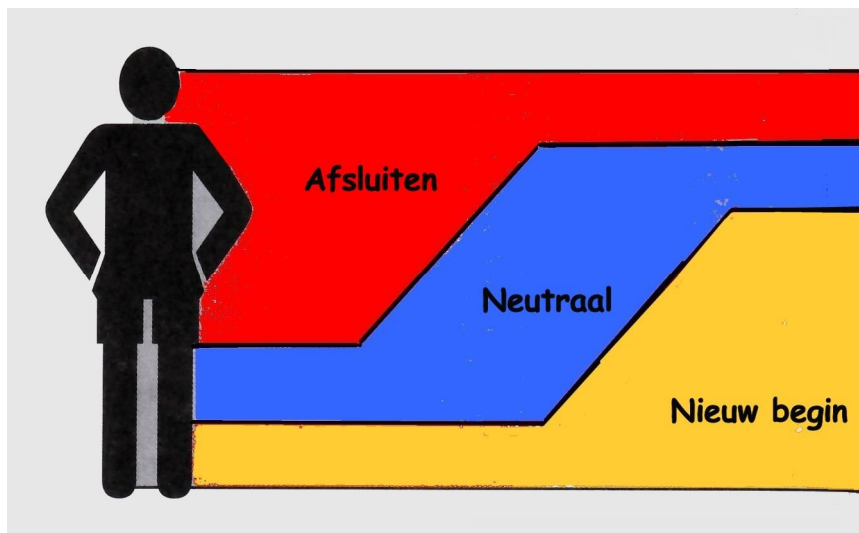
Elke overgang en elke verandering begint met een einde. Je kunt geen nieuwe weg inslaan zonder de oude weg te verlaten.

Als je volop bezig bent met iets kun je niet iets anders doen als je niet stopt met waar je zo druk mee bezig bent.

Als de kerk zich wil heroriënteren en dingen anders wil gaan doen, of iets nieuws ontwikkelen om effectiever in missionaire zaken te zijn, kan zij dat niet doen zonder rigoureuze keuzes te maken om bepaalde dingen te stoppen. Het is erg moeilijk om goede dingen op te geven voor betere dingen, vooral als de toekomst onzeker is. Maar vaak krijgen we die zaken niet helder als we geen besluiten nemen. Dat vraagt moed.

In zijn boek 'Managing Transitions' beschrijft William Bridges drie fases waar we allemaal doorheen moeten.

1. Het beëindigen. Dit is de fase van het laten schieten van de oude manieren en identiteiten en het onder ogen zien dat we dingen verliezen en ons verzoenen met het feit dat de dingen niet meer hetzelfde zullen zijn. Als je je eerste kind hebt gekregen, dan geef je je vrijheid en onafhankelijkheid op. Het is een verlies. Als je van baan verandert, laat je vertrouwde patronen los. Het is een verlies. Wanneer je kinderen het huis uit gaan moet je ze loslaten. Het is een verlies. Als je veranderingen doorvoert om buitenkerkelijken te bereiken op een frisse manier, zul je veranderingen moeten doorvoeren die als een verlies zullen worden gevoeld. Maak ze je eigen. Onderken het. Treur er over en ga door.
2. De neutrale zone. In deze periode heb je ideeën over de nieuwe richting, maar je weet nog niet wat ze uitwerken. Het zou kunnen dat ze uitwerken in de richting die jij in gedachten hebt, maar het kan ook een heel andere kant uitgaan. Je voelt jezelf kwetsbaar. De mensen kijken mee of het werkt of niet. Het is net of je op zee bent.
3. Het nieuwe begin. In deze fase doet iedereen nieuwe energie op omdat het nieuwe avontuur begint. Wanneer je een nieuwe dienst begint, een nieuwe vorm van kerk-zijn, een nieuwe bediening, een nieuwe uitdrukking van het gemeentelijke leven in de gemeenschap is er altijd een sfeer van verwachting. Je beseft dat het de pijn van het verlies waard is om nieuwe grond te kunnen ontginnen.

Maak een 'stop-de-dingen-lijst'

De meeste kerken zijn veel te druk bezig met 'alles aan te pakken' wat 'van kerken wordt verwacht'. Waarom vermijd je de drukte van een vol programma niet? Het motto 'Keep it simple stupid' past goed bij het leven in de kerk. Het is beter een paar dingen goed te doen en niet iedereen uit te putten dan het gevoel hebben dat je alles op je schouders moet nemen.

► De werkelijkheid is hard; je hebt volharding nodig

De grootste hindernis voor verandering is zelfvoldaanheid. Als we geen gevoel van urgentie kunnen opwekken in mensen zal er niets gebeuren. Als alles er aan de oppervlakte goed uitziet en iedereen zich lekker voelt, zal niemand iets willen veranderen.

Een aantal factoren die het moeilijk maken om de waarheid onder ogen te zien.

- Wanneer het gebouw, groot of klein, bijna elke week vol zit
- Als je een eigen gebouw hebt en het is goed onderhouden
- Als je budget klopt
- Als de diensten goed zijn en de mensen zich ogenschijnlijk gelukkig voelen
- Wanneer, zelfs af en toe, nieuwe mensen zich aansluiten

Met andere woorden alles ziet er van buiten goed uit. De leiders mogen dan beseffen dat ze niet zo effectief zijn als ze zouden willen, maar de mensen zien weinig reden om alarm te slaan.

De realiteit is dat we deel uitmaken van de wereldwijde kerk en over het geheel gezien gaat het niet goed. De meeste kerken groeien niet. De realiteit onder ogen zien is geen excuus voor wanhoop maar een aanleiding om vragen te stellen die tot oplossingen leiden.

In de meeste plaatselijke kerken zijn er terreinen die niet effectief zijn. Tenzij we de werkelijkheid onder ogen zien is er weinig hoop. Het is geen schande om de waarheid onder ogen te zien. Het is een creatieve zaak om dat te doen, geen zaak van schaamte, maar de vinger aan de pols houden van de werkelijkheid.

Vragen stellen leidt tot ideeën en die leiden weer tot de mogelijkheid om te veranderen en tot grotere effectiviteit.

Leiders durven de zaken tegen het licht te houden; de harde werkelijkheid van wat wel en wat niet werkt. Wat draagt vrucht en wat niet? Waar ben je op een plateau aangekomen en waar trek je weer verder?

Sleutel: Durf de werkelijkheid onder ogen te zien, maar word niet moedeloos. Het is niet het einde van het verhaal. Het zou wel eens het begin van iets nieuws kunnen worden.

Wees eerlijk over jouw situatie zonder depressief te worden. Er is een weg naar de uitgang maar doe niet luchthartig en raak vooral niet in paniek. Je vergelijken met hoe iedere andere kerk het doet is de verkeerde meetlat.

Zelfs als onze persoonlijke situatie goed lijkt te zijn, moeten we het harde feit onder ogen zien dat we collectief terrein verliezen. Maar we zullen overleven als we de waarheid onderkennen en ons toewijden aan de weg die we moeten gaan. Als we niet geloven zouden we het beter nu al kunnen opgeven!

► Voor een missionaire gemeente zijn leiders nodig met een missionaire gezindheid

Opschuiven in de richting van een missionaire gemeente vraagt om een belangrijke verandering in de stijl van leiden. Lange tijd was de overheersende gave in het leiden van een gemeente die van de voorganger en dat was voor een tijd voldoende. We mogen die gave nooit verliezen, want de behoefte aan wat de 'genezing van de zielen' wordt genoemd is meer en meer nodig in deze tijd van geweldig sociaal en persoonlijk disfunctioneren. Maar als die gave alleen functioneert in overkoepelend leiderschap zal het de effectiviteit van de missie van de kerk belemmeren. Als die voorganger het hart van een evangelist heeft, evangelisatie aanmoedigt en de behoefte aan andere bedieningen onderkent dan ligt de zaak anders.

Kenmerken van missionair gerichte leiders

1. Visionair. Een missionair gerichte leider moet 'over vandaag' heen kunnen zien en hoe de dingen kunnen worden. Hij/zij moet hun toekomst kunnen zien. Als dat niet het geval is kunnen ze mensen niet vooruit helpen.
2. Naar buiten gericht. Hoe je dit ook wilt noemen, de toekomstige leiders van de kerk moeten verder durven kijken dan hun huidige situatie naar de wereld buiten.
3. Teamgericht. Hiërarchisch leiderschap komt nog veel voor in de kerk. In veel gemeenten heeft de voorganger nog een dominante rol, maar dit werkt niet in de missionaire gemeente. We kunnen niet om de realiteit heen dat de eerste gemeente, zelfs in haar meest vernieuwende en expansieve periode, werd geleid door groepen van mensen. Natuurlijk waren er apostelen zoals Paulus, maar zelfs hij reisde met een team. Toen hij de gemeenten die hij stichtte overdroeg benoemde hij oudsten om ze te leiden. De term is niet belangrijk maar het concept wel. Team betekent

niet uniformiteit en ook ontkent het niet sterk leiderschap, maar het erkent de behoefte aan diversiteit van gaven. Paulus schreef aan de gemeente in Efeze over Gods gave aan de kerk van de vijfvoudige bediening. Hoe we dat invullen mag dan open staan voor een interpretatie maar belangrijk is dat we de breedte van deze bediening in de kerk tot uiting laten komen, vooral om de kerk te laten worden wat zij kan worden. Een team is nodig om de verscheidenheid van gaven te hebben. Om de gemeente op een goed fundament te bouwen moeten we herders en leraars hebben. Om ons verder te brengen hebben we profetische, apostolische en evangelistische gaven nodig. De sleutel is dat de kerk van de toekomst oog heeft voor het functioneren van de gaven die God heeft gegeven. Die kerken die zich willen uitstrekken naar de roeping om missionair te zijn, moeten zeker weten dat die gaven er zijn die dat mogelijk maken en de mensen niet dwingen iets te zijn wat ze niet zijn.

4. Vrijzetten. Er is een geweldige hoeveelheid gaven in het lichaam van Christus die er op wachten om te worden vrijgezet. Het doel van de gaven waar Paulus over spreekt is 'om de heiligen toe te rusten voor het werk in Zijn dienst' (Ef. 4:12). Dit houdt in dat de bediening niet in handen van een paar mensen wordt gelegd, maar dat alle heiligen erin worden betrokken. Dit 'werk in Zijn dienst' moet niet alleen worden gezien in termen van de gemeente dienen, maar ook als een bediening naar de wereld buiten de kerk. Daar is de bediening van de kerk. Wat een geweldige roeping voor de leiders om mensen vrij te zetten. Hiervoor zijn leiders nodig die zien wat de leden doen en waar ze zijn. Tussen maandag en zaterdag vindt de bediening van de kerk plaats. Hierop moet de blik van de kerk en de mensen gericht zijn. De rol van de leiders is de mensen vrij te zetten en te bemoedigen om zichzelf als zendingen in de wereld te zien en hen daarvoor klaar te maken. De voorbereiding en toerusting moet er toe leiden dat christenen dag na dag handelen als discipelen van Jezus.
5. Geroepen voor een gebied en niet alleen maar voor de gemeente. Missionair ingestelde leiders weten zich geroepen voor een gebied en niet alleen maar voor een gemeente. Dat betekent dat hun gedachten altijd bezig moeten zijn met hoe ze het beste die gemeenschap kunnen bereiken en niet alleen maar gericht op het goed laten verlopen van het werk in de gemeente. Dat houdt in dat ze altijd de effectiviteit zullen bewaken waar het gaat om de betrokkenheid bij de gemeenschap en de impact daarop en zich niet zullen beperken tot het goed laten verlopen van de diensten.
6. Blijf voor een langere periode. Een van de redenen waarom zo weinig kerken niet groeien is de hoge doorstromingsnelheid van leiders. Er is een direct verband tussen leiders die 'langer houdbaar' zijn en de mate waarin een kerk vrucht draagt.
7. Een hart voor eenheid. We kunnen ons niet langer de luxe veroorloven om alleen te werken. In de eerste gemeente was er maar één gemeente in de stad. God heeft gaven in verschillende kerken gegeven en die dienen te worden gedeeld. We hebben een gezamenlijke roeping, één Hoofd en een gezamenlijke vijand. Dat zou voldoende voor ons moeten zijn om samen te werken. De toekomst is aan leiders die niet bezitterig zijn over hun eigen koninkrijk maar die zichzelf en hun gemeente zien als deel van de hele kerk in een gebied.

Stel zo mogelijk mensen aan tot leider die al binnen de gemeente zijn. Dit is een waarborg voor de continuïteit van visie en doel.

► Weersta de verleiding om voortdurend te veranderen

We moeten van anderen leren maar wanneer we wanhopig kijken of er iets gebeurt, kunnen we om ons heen gaan kijken waar wel iets gebeurt. Er is altijd wel ergens in de wereld iets geweldigs gaande. De kerk in het Westen is grillig geworden in het volgen van nieuwe ideeën. Die vooral van overzee komen en vaak uit culturen die heel anders zijn. We moeten vooral van de principes leren maar niet de hele verpakking klakkeloos overnemen.

Jim Collins, schrijft in zijn boek 'Good to Great' dat doorbraak in veel gevallen wordt verhinderd doordat steeds maar weer nieuwe ideeën werden ingebracht.

Veranderingen zijn nodig. Maar die komen vooral tot stand door volhardend in dezelfde richting te blijven gaan. Dat levert resultaten op.

Als eenmaal de veranderingen zijn doorgevoerd om op weg te gaan naar een missionaire gemeente, houd dan vast aan wat je aan het doen bent. Houd de stroom van nieuwe ideeën buiten de deur. Mensen raken gedesoriënteerd en tenslotte ontmoedigd van beloften van een snel succes. Blijf bij wat je doet en op zeker moment komt de doorbraak.

Dit is de tijd van flink aanpakken en de lange termijn. Veel wat deze generatie doet legt de grondslag voor een oogst die wordt binnengehaald door de volgende generatie. We zullen wellicht niet de volle vrucht zien van waar we naartoe werken, maar we zijn het onze kinderen verschuldigd om de veranderingen te bewerkstelligen waardoor zij de doorbraak kunnen zien.

► Probeer niet te veranderen wat niet veranderd kan worden

Er kan veel energie worden gestoken om een situatie te veranderen die geen verandering wil ervaren. Veel mensen sluiten zich aan bij een kerk omdat ze die fijn vinden zoals ze is. Vooral daarom kwamen ze er binnen. Dus wanneer iemand daar iets wil veranderen ontmoet hij vaak sterke tegenstand. Hij zou wel eens tevreden kunnen zijn met de manier waarop ze het doen en laat ze er daarom maar van genieten. Er zijn situaties waar, wanneer het veranderingsproces wordt doorgezet, er alleen maar narigheid ontstaat. In andere situaties is het een kwestie van tijd en zorgvuldig handelen.

Om toch verder te kunnen in zo'n situatie kun je iets nieuws beginnen naast het bestaande. Veel kerken hebben, in plaats van hun huidige manier van kerk-zijn te verstoren, er voor gekozen een nieuw type diensten te beginnen die gericht zijn op een speciale groep mensen. Degenen die dat willen kunnen daar naar overstappen en iedereen is gelukkig.

Jezus waarschuwde oude wijn niet in nieuwe zakken te doen. Maar Hij zei ook dat de oude wijn de beste was! Dat zou ons creatief moeten maken in plaats van kritisch.

In veel gevallen kan verandering plaatsvinden, maar liever langzamer dan we eigenlijk willen. Als je als leider een idee hebt dan wil je dat ook uitvoeren. Maar de meerderheid van de mensen zijn op de curve ergens tussen vroege aannemers en late aannemers. Aan elk uiterste bevinden zich de mensen die het meteen willen uitvoeren en aan de andere kant mensen die zich fel verzetten. De meeste mensen zijn niet tegen verandering, ze hebben alleen tijd nodig om aan een idee te wennen. Het is heel nuttig om de meerderheid aan jouw kant te krijgen en vaak zijn de mensen waar je tijd aan besteedt ook degenen die invloed hebben, vooral als ze de stuwende kracht zijn achter de verandering. Mensen betrekken bij de besluitvorming is heel lonend.

► Richt je op het leven in de marge en zet dat in vuur en vlam

In elke kerk zijn er onrustige mensen. Ze geven je het idee dat ze zich nog niet echt thuis voelen. Ze stellen lastige vragen waarom dit of dat nog niet kan worden gedaan. Ze krijgen erg gemakkelijk het etiket 'rebels' opgespeld en het is zo dat sommigen van hen beter kan worden gevraagd zich ergens anders aan te sluiten als ze zich niet gelukkig voelen. Maar pas op dat je niet de mensen kwijt raakt door wie nieuw leven zou kunnen komen.

Nieuwe dingen komen vaak voort uit de marges en een wijze leider is nederig genoeg om dit te erkennen. Een zwaar hiërarchische vorm van leiderschap zal over het algemeen geen ruimte bieden voor dit soort initiatieven. Een wijs iemand zal er naar uitkijken; er naar luisteren en het vorm laten geven, maar zal ook duidelijk afbakenen waar de verantwoordelijkheid ligt, maar er wel met hulp achter gaan staan.

Hier komen veel nieuwe initiatieven voor wat de kerk zou kunnen worden vandaan. Als het huidige leiderschap dit niet onderkent zullen deze mensen of de mond worden gesnoerd en zich terugtrekken en iets anders gaan doen, of ze zullen hun eigen activiteit opzetten zonder dat daar een grens voor kan worden afgebakend. Dat heeft tot gevolg dat er allerlei vreemde en wonderlijke dingen ontstaan, waarvan de meeste het niet lang zullen uithouden. In een tijd dat de kerk zichzelf weer zal moeten ontdekken om te overleven zal het al te gemakkelijk zijn voor de status quo om zich te handhaven tot het te laat is. Het komt vaak voor dat leiders denken, dat, als zij niet met het idee kwamen, het niet goed zou kunnen zijn! En het komt ook vaak voor dat zij die in de marge van de kerk zijn en die creatief willen zijn er van uitgaan dat de leiders het idee krachteloos proberen te maken. Het zijn vaak de jongeren die iets nieuws willen ondernemen.

De wijsheid van de ouderen moet altijd een verbond aangaan met de visie, de passie en de creativiteit van de jeugd.

Het meeste nieuwe leven komt van de periferie en niet uit het centrum. Enkele van de meest creatieve ideeën en ondernemingen zullen niet van de leiders komen, maar van de creatieve mensen aan de buitenkant. Omarm ze, bemoedig ze en laat ze verantwoordelijkheid dragen.

Laat het niet bij tolereren van nieuwe ondernemingen. Moedig ze aan. Als ze binnen de bestaande structuren bestaan of een volledig nieuwe uitdrukking van kerk-zijn vormen, geef mensen de ruimte om te experimenteren en risico's te nemen. Werk er aan mee en moedig verantwoordelijkheid aan.

► Houd het simpel, reproduceerbaar en gemakkelijk te onderhouden

Veel nieuwe initiatieven falen omdat ze te ambitieus zijn. In het begin is iedereen enthousiast, dus niemand vindt het een bezwaar er uren van hard werken in te steken. Maar omdat de verwachte doorbraak lang uitblijft, beginnen de mensen de moed en de energie te verliezen. Het project gaat als een nachtkaaars uit en het wordt moeilijk het weer nieuw leven in te blazen.

► Zet de juiste mensen op de juiste plaatsen

Vaak wordt beweerd: mensen zijn het grootste bezit. Dat is niet waar omdat, als je de verkeerde mensen hebt die de verkeerde dingen doen, het je uren zal kosten om te coachen, te bemoedigen en te duwen. Als je daarentegen de juiste mensen hebt die de juiste dingen doen zul je ze niet hoeven te motiveren.

Je zult nooit je visie kunnen verwerkelijken als je steeds de verkeerde mensen vooruit moet duwen.

Maar je zult nooit mensen met gaven moeten motiveren die op de juiste plaats zijn.

Sleutel: Vind de juiste mensen. Laat ze los op het terrein van hun gaven en passie en ze hoeven niet te worden aangeduwd.

Het vinden van gemotiveerde en geïnspireerde mensen met gaven en ze in het gebied waar hun passie ligt laten opgaan is de belangrijkste taak van leiders. Er zal iets gebeuren, want ze motiveren zichzelf. Mensen helpen hun gaven en passies te laten ontdekken en ze zonder verdere controle uit te laten oefenen, vrij te zetten, maar ze wel verantwoordelijk te houden, is de belangrijkste taak van leiders.

Als elke persoon die gevuld is met de Heilige Geest zijn of haar van God gegeven rol zou vervullen, dan zou God gedaan krijgen wat Hij wil. De functie van iedereen, op elk niveau van leiderschap, zou moeten bestaan uit het helpen ontdekken, vrijzetten en bekrachtigen van de gaven van hen voor wie ze verantwoordelijkheid hebben.

Het is altijd veel vruchtbaarder als de bediening vorm krijgt rond de persoon, dan proberen de persoon aan de behoefte aan te passen.

► **Wie zich op de toekomst richt luistert naar jongeren en bemoedigt ze en zet ze vrij**

We bevinden ons in een tijd van grote veranderingen. Het is een gradueel proces en de leeftijdsgroep die het meeste onder druk staat zijn de jongeren. In toenemende mate zullen jongeren opgroeien met een geringe kennis van het christendom en bijna geen ervaring met de kerk. Ze werden geboren in een tijd van voortdurende verandering en zij verwerken de veranderingen in de technologie zoveel beter dan hun ouders. Ze begrijpen hun eigen postmoderne wereld.

Het is opvallend dat wanneer je in een gezelschap van christelijke leiders bent, je daar overwegend mensen van boven de veertig aantreft. Toch is de leeftijdsgroep die het verst van de kerk staat de min veertig. Jongere mensen zijn het best in staat om deze post-christendomwereld beter te begrijpen en te infiltreren dan de oudere generaties.

Bovendien hebben jongere mensen vaak veel passie, energie en visie.

Deze redenering volgend zouden jonge mensen in het leiderschap van de kerk moeten worden opgenomen. Natuurlijk moeten ze de kans krijgen om wijsheid op te bouwen, maar ze moeten wel worden ingeschakeld.

De behoefte aan vaders en moeders

Er is een grote behoefte aan ouders in het geloof, ouders die de wijsheid en ervaring van jaren kunnen overbrengen. Maar wanneer oudere mensen jongeren vrijzetten en bemoedigen, zullen de jongere leiders er goed aan doen te erkennen dat ze behoefte hebben aan oudere mentors en hun voordeel doen met de mensen die ervaring hebben. Maar diezelfde mensen die steun verlenen zullen ook moeten erkennen dat ze zich moeten beperken in het aanwenden van hun invloed bij de huidige jongere generatie.

Zet de jongeren vrij

De toekomst van de kerk is afhankelijk van de mobilisatie en het enthousiasme van jonge mensen. Mannen en vrouwen van in de twintig en dertig zijn heel capabel om te leiden in de kerken, gemeentestichtingen en nieuwe vormen van kerk-zijn. Ze hebben een beetje leiding nodig, rekenschap afleggen en wijsheid van oudere mensen.

Ze zullen fouten maken, maar dat is beter dan helemaal niets doen. Laten we niet vergeten hoeveel fouten wij ouderen gaandeweg hebben gemaakt.

Een tijd voor moed

Hier is moed voor nodig van een oudere groep om actief uit te kijken naar, te bemoedigen, vrij te zetten en inzetten van een jongere generatie in het werk in de kerk en in leiderschap.

Avontuur als je jong bent

Twintigers en dertigers moeten deze periode in hun leven zien als een tijd van geweldige kansen om te dienen. Als je alleen getrouwd wil zijn, en kinderen krijgen, maak jezelf dan niet wijs dat je later wel klaar zult zijn om iets bijzonders

voor God te doen. Je zou dan wel eens je veerkracht kwijt kunnen zijn. Er is niets verkeerd met trouwen en een gezin stichten. Het is een geweldig iets. In feite kunnen een huwelijk en een gezin een manier zijn om God te dienen, maar er is nog meer in het leven. Laat het je niet afhouden om God te dienen. Stel je er op in om iets avontuurlijks te doen met je geloof. En dan hoef je niet als fulltimer in christelijk werk te zijn. Dat kan ook in je werk.

► Kinderen zijn de sleutel naar de toekomst

Je kunt onmogelijk het belang overschatten van het bereiken van kinderen. Als we een generatie willen zien opgroeien die God wil dienen, kan dat alleen maar als er iets gebeurt met onze kinderen. Er zijn al kerken in Europa die hiervoor mensen en middelen beschikbaar hebben gesteld.

Een van de meest in het oog springende vruchten van de opwekking onder John Wesley en anderen, die onder meer een grote sociale omwenteling en het ontwaken door mannen zoals die in de Clapham Sect tot gevolg had, was de Zondagsschoolbeweging. Die had op haar beurt weer een grote invloed op het morele gehalte van het volk. De misdaadcijfers liepen sterk terug. Tussen het midden van de negentiende eeuw en het begin van de twintigste eeuw liep dat met veertig procent terug.

De Zondagsschoolbeweging legde sterk de nadruk op het belang van het onderwijzen in en het lezen van de Bijbel, het begrip van de aard van de zonde en de gevolgen daarvan en het belang van vergeving en een nieuw leven.

Met het toenemende zondagsschoolbezoek nam ook het leven vanuit Bijbels perspectief door individuen en door de samenleving toe.

Op dezelfde manier als de grotere invloed van de Zondagsschoolbeweging gevolgd werd door sociale verbetering, werd de dalende invloed gevolgd door sociale en geestelijke neergang.

Stel daar eens tegenover wat vandaag de dag de levens en gedachten van kinderen vult. Zoveel kinderen zijn gewond en verwoest door verdeelde gezinnen en door fysiek en verbaal geweld. Hun gedachten worden alleen gevoed door tv, bladen en dvd's, behalve wat ze ook nog aan negatiefs krijgen via de scholen. Ze groeien bijna uitsluitend op zonder de liefde van God.

De gemiddelde kerk richt zich op volwassenen. Te weinig wordt besloten (door geld en mensen beschikbaar te stellen) om kinderen uit niet-christelijke gezinnen te bereiken. Er zijn nog steeds veel niet-christelijke ouders die, hoewel ze zelf niet naar een kerk gaan, hun kinderen daar wel graag naar toe laten gaan.

Willen we ons land bereiken met het evangelie zullen we de kinderen daarin moeten betrekken.

Drie onopgeefbare principes van kerk-zijn en hoe ze werken

Het volgende is van toepassing op bestaande kerken en op nieuwe vormen van kerk-zijn.

Ten eerste zijn er veel situaties waar niet per se een nieuwe kerk nodig is, maar een verandering van wat al bestaat. De vraag is wat kan worden veranderd zonder volledig de essentie van kerk weg te vagen.

Ten tweede schreven we dit deel als waarschuwing, dat, uit oprechte zorg om fris, vernieuwend en radicaal te zijn, we niet de onwankelbare fundamenten van de kerk weggooien die het in 2000 jaar van turbulente geschiedenis hebben uitgehouden. Er is een punt dat je niet kunt passeren zonder de essentie van kerk-zijn kwijt te raken en dat is het lichaam en de bruid van Christus. Er zijn geestelijke machten die voortdurend de kerk proberen te vernietigen omdat die Gods eerste middel is om hoop naar de wereld te brengen. Er is een dunne lijn tussen creatief zijn en vernietigend zijn.

Wat is kerk?

Volgens W.E. Vine (Engels theoloog), heeft het woord *ekklesia* in het Nieuwe Testament (*ek*: er uit en *klesis*: een roeping) twee betekenissen als het wijst op groepen christenen.

- a) Op de totale vergadering van verlost en in dit tijdperk, de groep mensen waarvan Christus zei 'Ik zal Mijn gemeente bouwen', Mat. 16: 18 en die ook wordt omschreven als 'de gemeente die Zijn lichaam is', Ef. 1:22, 5:23 en
- b) In de enkelvoudige vorm (bijv. Mat. 18:17), aan een gezelschap van getuigende gelovigen, bijv. Hand. 20:28, 1 Cor. 1:2, Gal. 1:13, 1 Tes.1:1, 1 Tim. 3:5 en in het meervoud als de kerken in een streek worden genoemd.

Wat betekent dat vandaag?

Er zijn ingrediënten van wat het inhoudt kerk te zijn die niet kunnen worden vervangen zonder het ware hart te ontkennen van wat de ervaring betekent.

Scenario 1

'Ik drink elke week koffie met vrienden in Starbucks en dat is mijn kerk.'

'We komen voor het werk samen in een kantoor voor gebed en Bijbelstudie. Dat beschouw ik als mijn kerk.'

'Drie collega's en ik hebben een e-mailkerk. Het is een soort virtuele kerk. We houden contact met elkaar, sturen gebedsverzoeken en gunnen elkaar een blik in ons leven. Dat is voor mij kerk.'

Scenario 2

‘We hebben een erg vol programma in onze kerk. Er zijn voor elke leeftijdsgroep activiteiten en er is elke avond wat te doen. We zijn zo druk bezig met dienen in de kerk; vraag me dus alsjeblieft niet om nog meer te doen en al helemaal niet of ik wil gaan evangeliseren.’

‘We hebben een geweldig nieuwbouwprogramma. We hebben een groot geldbedrag toegezegd en hoewel we jaren in de schuld zullen zitten, heeft de kerk iets om zich op te richten. We vertrouwen echt op God hiervoor en bidden dat Hij zal voorzien.’

‘We hebben een geweldige kerk. Fantastische aanbidding en opbouwend onderwijs. Ik kijk echt uit naar het weekend om God te ontmoeten. Het helpt me om de week door te komen omdat ik met erg goddeloze mensen werk.’

Zijn dit allebei kerken? Maakt het wat uit? Wij vinden van wel.

Toen Jezus zei dat Hij zijn gemeente zou bouwen, wat bedoelde Hij met ‘kerk’?

Is er een verschil met ‘kerkgang’, als een middel om christelijke gemeenschap te benoemen en ‘kerk’- zijn?

Het is zonneklaar dat belangrijke tijden van verandering een tijd van ‘chaos’ brengen, maar zonder dat zouden we nooit naar de volgende fase kunnen komen. Als we bang zijn van ‘chaos’ zouden we het zicht op wat voor ons ligt wel eens kunnen verliezen en op de oude, platgetreden paden blijven lopen. Daarom is wat we nu als ‘emerging’ (opkomend) zien, slechts een voorbijgaande fase. Als wat de zogenoemde ‘nieuwe uitdrukkingen’ of ‘opkomende kerken’ ervaren meer een frustratie is over hoe we kerk beleven, zal het slechts een beperkte waarde hebben. Als het voortkomt uit een diep verlangen om effectiever in missie en voluit beleefd discipelschap te zijn, dan zal het waarschijnlijk op lange termijn gezonde gevolgen hebben.

Vreemd genoeg zouden we bij nieuwe vormen van kerk-zijn verwachten dat daar een neiging zou zijn om zowel vooruit als achteruit te kijken. Welke vorm de kerk ook zou kunnen krijgen, je zou verwachten dat het meer de originele vorm zou aannemen omdat die dan is bevrijd van de negatieve aspecten van de ervaringen met het christendom. Tegelijkertijd is het belangrijk niet in de val te trappen om de vroege gemeente te idealiseren en om die als perfect te beschouwen en haar zwakheden en menselijkheid niet te zien.

Een gevoel er bij te horen

Als het Oude Testament een voorloper is van het Nieuwe Testament, dan zouden de patronen die daarin worden ontvouwd ons moeten leiden naar Gods bedoelingen in het heden. In het Oude Testament waren de mensen verdeeld in natie, daarna in stammen, vervolgens in clans en tenslotte in families. Elk was een onderverdeling van de andere vormen, maar elk had ook een duidelijke definitie in zichzelf en een vorm van structuur in zichzelf. Op dezelfde manier zou ook de vroege kerk als universeel kunnen worden beschouwd, stadsbreed (de gemeente in Korinte) en de huishouding (de kerk die in huizen samenkomt) en misschien waren daar zelfs nog kleinere onderverdelingen die we niet kennen. Het is goed mogelijk dat deze laatste uitdrukking gaf aan een geweldige variatie in stijl en ethos, wat afhing van de plaats van samenkomen en het leiderschap.

Maar elk was duidelijk gedefinieerd en een deel van het geheel. Elk was een geldige uitdrukking van 'kerk' op zichzelf.

Dus, zelfs als een zendingsteam, groep gelijkgestemde mensen aan het werk, of wat je nog meer zou kunnen bedenken, misschien voor een tijd vorm kan geven aan een manier van kerk-zijn, verschillen ze toch van de meer permanente uitdrukkingen die we hebben leren kennen. Donald McGavran lanceerde in zijn boeken over gemeengtegroei de termen 'sodality' (de plaatselijke, vaststaande uitdrukking van kerk) en 'modality' (de rondreizende/mobiele uitdrukking van kerk), (zie 'Understanding Church Growth', Eerdmans 1987). Dit is een handige onderscheiding, want het stelt ons in staat om een plaats te geven aan de missionaire groepen die voor een beperkte tijd functioneren, maar toch op hun manier kerk uitdrukken. Hoewel we in een vernieuwingsperiode van zending in het leven van de kerk meer van deze missionaire groepen zien optreden, valt het meeste van wat we hier bespreken in de meer permanente categorie.

Wat maakt kerk tot kerk?

In het begin.

Toen de Heilige Geest op de eerste christenen viel, volgde er een onmiddellijk, spontaan en niet-gepland antwoord; ze kwamen samen en gaven vorm aan kerk-zijn. Het was een automatisch antwoord aan het bekrachtigende werk van God dat nog niet door menselijk handen was bedorven. Het geeft ons een sleutel tot wat Jezus bedoelde toen Hij zei dat Hij Zijn gemeente zou bouwen.

Veel van wat er gebeurde in deze plotselinge samenkomst was het gevolg van de behoefte aan effectieve evangelisatie.

Er waren minstens drie sleutelementen:

- Een behoefte om degenen te omarmen die naar God zochten (zending)
- Een gemeenschappelijke wens om God te kennen en Hem samen te aanbidden (spiritualiteit)
- Een toewijding om samen te leven, die uitging boven oppervlakkige vriendschap (gemeenschap)

Dit lijken ons de drie principiële ingrediënten te zijn waaromheen dingen als tijd, plaats en patroon op de tweede plaats komen. Ze moeten flexibel bezien worden rond de centrale kern van een groep mensen *die God liefhebben, elkaar liefhebben en de wereld van de mensen liefhebben.*

Structuren, gebouwen en vorm zijn van secundair belang.

Als we het hart kunnen ontdekken van kerk-zijn, zou dat inhouden dat bestaande kerken zich vrij kunnen voelen om zich te ontdoen van wat onnodig is en dat nieuwe gemeenten zich kunnen uitstrekken naar alles wat kerk tot kerk zou moeten maken. In de eerste gemeente was 'de kerk die samenkwam in de huizen' een evenwaardige uitdrukking van kerk als de duizenden die in Jeruzalem na Pinksteren samenkwamen.

Dit deel van het boek gaat dieper in op deze drie sleutelprincipes.

Wanneer je ze leest vraag jezelf dan af:

'Herken ik deze principes in mijn kerk?'

'Wat zou ik doen als ik opnieuw zou kunnen beginnen?' Waar zou je dingen op een frisse manier aanpakken en wat zou je kunnen laten vervallen?

'Waarom doen we wat we doen?' Wat is het principe van waaruit je de dingen doet?

'Wat zouden we weg kunnen laten? Wat kunnen we veranderen? Wat zouden we opnieuw kunnen beginnen?'

Zending...liefde voor de wereld

In dit deel zullen we vooral kijken waarom zending een belangrijk onderdeel is van kerk-zijn. We zullen ook een paar sleutelementen nader bekijken van de missie van de kerk.

We zullen kijken naar:

- Vrijzetten van de verspreide kerk
- De tesaamgekomen kerk nog eens onder de loep nemen
- Wegen die voor ons liggen

1. Zending

Jezus werd met een missie gezonden

'Zoals de Vader Mij heeft gezonden...'
(Joh. 20:21)

'...de Zoon des mensen'
(Luk. 19:10)

'God had de wereld'
(Joh. 3:16)

De Heilige Geest werd met een missie gezonden

‘De Geest des Heren’
(Luk. 4:18)

‘Jullie zullen kracht’
(Hand. 1:8)

De kerk heeft als opdracht die missie verder te brengen

‘Zoals de Vader Mij heeft gezonden’
(Joh. 20:21)

‘...ga heen en maak discipelen’
(Mat. 28:19)

‘De kerk bestaat vooral voor haar niet-leden’

Aartsbisschop William Temple

De eerste gemeente ontstond uit missionair denken. Petrus preekte op de Pinksterdag en duizenden reageerden daar op.

De gemeente ging door met haar missie: *‘Degenen die verdreven waren, trokken rond en verkondigden het woord van God.’* (Hand. 2:47). Ze werd verstrooid vanwege vervolging en pakte onmiddellijk haar missie op *‘Degenen die verdreven waren, trokken rond en verkondigden het woord van God.’* (Hand. 8:4).

De eerste eeuwen brak de kerk door in de hele toenmalig bekende wereld door missionaire inspanning.

Hoewel dat missionaire elan voor langere perioden naar de achtergrond verdween waren er altijd groepen die doorbraken, vaak ten koste van grote, persoonlijke offers, om het missionaire hart van God weer in het zicht te brengen.

Als we de kerk willen zijn die God wil dat we zijn en niet alleen willen overleven, maar invloed willen uitoefenen in het begin van deze eeuw, zullen wij in het westen zending weer in het hart van en op de agenda van de kerk moeten terugbrengen. We kunnen ons niet langer veroorloven zending te doen; we moeten zending zijn.

Missie is dat gevoel van ‘gezonden zijn’ naar mensen buiten onze eigen kring en die de liefde van God moeten kunnen ervaren.

Dus als je deel bent van een bestaande kerk en authentiek wilt zijn zal missie in het centrum van de kerk moeten staan.

Dat geldt ook voor een nieuwe groep gelovigen, ook al is die klein.

Wat betekent dat voor een al gevestigde kerk? Dit:

1. Dat het onderschreven doel van de kerk gekleurd moet zijn met missie
2. Dat elk onderdeel van het leven in de kerk – van kinderen tot de oudsten – evenveel hart heeft voor de buitenlander als voor zichzelf
3. Dat alles wat de kerk organiseert altijd anderen er bij wil betrekken

Hoe kunnen de leiders dit faciliteren?

De verspreide kerk vrijzetten

Hier volgen wat aanwijzingen om bestaande kerken te helpen meer mensen aan te moedigen om zichzelf als zendingen te zien in hun eigen plaats.

Getuigen van maandag tot zaterdag

Als je met mensen praat zie ze dan niet alleen maar als helpers in het programma van de kerk, maar als mensen met een levend getuigenis in hun wereld, een verhaal van genade. Spreek met hen over werk en ontspanning en laat ze weten dat je waarde hecht aan wat ze doen wanneer ze niet in de dienst zijn. Bezoek als het kan mensen op in hun werkomgeving om te zien waar ze druk ervaren en ontmoet hun vrienden. Moedig ze aan een gebedsgroep te vormen die bidt voor hun bedrijf en sociale relaties.

Spreek vaak in en buiten de diensten over de waarde van wat elke persoon in de week doet.

Interview leden

Vaak wordt iemand die naar het zendingsveld gaat geïnterviewd en wordt voor hem of haar gebeden en aangekondigd als 'een van onze zendingen'. Maar interview ook eens de gewone werkers in de kerk, en verklaar vanaf het podium dat je deze mensen als zendingen beschouwt. Na verloop van tijd begint iedereen te zien wat ze doen en wie ze in de week zijn en dat zou wel eens belangrijker kunnen zijn dan wat ze op zondag doen.

Train mensen in het getuigen

De meeste mensen zijn bang voor evangelisatie. Maar elke persoon kan een verhaal vertellen en iedereen kan voor mensen zorgen en van ze houden. Laten we die bron openmaken door training en onderwijs op een boeiende en bemoedigende manier en de verkeerde verwachtingen wegnemen die mensen verlammen.

Bid regelmatig voor hen. Blijf onderwijs geven tot het onlosmakelijk is verbonden met het DNA van de kerk.

Laat mensen publiekelijk getuigen

Geef mensen de gelegenheid om te spreken over hun ontmoetingen met mensen. Telkens als iemand een boeiend verhaal vertelt zal het anderen bemoedigen. Ik stel me voor dat in de bijeenkomsten van de eerste gemeente veel verhalen werden verteld, ongetwijfeld vaak over vervolging, maar ook over mensen die tot geloof waren gekomen dankzij het dagelijkse getuigenis van een christen.

Laat ook nieuwe christenen getuigen

Wanneer mensen vertellen hoe ze tot geloof zijn gekomen maakt dat vaak de niet uitgesproken reactie los: 'Ik ken ook zulke mensen. Misschien kunnen zij ook het leven vinden dat Christus aanbiedt.'

Bouw bruggen

Kijk waar er nood is in de samenleving. Speur naar dingen waar de samenleving behoefte aan heeft maar die ontbreken en kijk hoe de kerk daarin kan voorzien. Er zijn talloze voorbeelden te noemen van kerken die bruggen hebben gebouwd naar de samenleving.

Cursussen voor ouderschap, pre-marriage, jonge moeders, alleenstaande ouders – dit zijn meer en meer plaatsen met mogelijkheden om te voorzien in de behoeften van de samenleving.

Als je afwacht tot de mensen naar je toekomen, zou je wel eens lang moeten wachten. Door te dienen verdienen we het recht om te spreken.

Heb je wel eens een studie gemaakt van jouw plaats? Weet je wat de behoeften zijn? Zijn er in jouw kerk mensen met gaven die in deze behoeften kunnen voorzien?

Initiatieven op de werkvloer

Moedig initiatieven aan op de werkvloer. Er zijn bedrijven die een Alpha cursus organiseren. Voor dit soort activiteiten is moed nodig. Maar het helpt wanneer mensen weten dat de kerk helemaal achter dit soort initiatieven staat.

Organiseer ook buiten de zondag

Iets organiseren buiten de zondag stelt meer mensen in staat om zich vrij te voelen te komen. Daaruit blijkt dat christenen meer zijn geïnteresseerd in buitenstaanders dan dat die zich bij de kerk aansluiten. Maaltijden zijn altijd een goede manier om de kloof te overbruggen.

Zet mensen vrij om iets nieuws te beginnen

Moedig nieuwe initiatieven aan die buiten de normale activiteiten van de kerk vallen. Wees niet bang voor dingen die je niet onder controle hebt en wees ook niet bang voor falen. Het is beter mensen iets te laten proberen en dat ze falen, dan dat niemand voelt dat ze iets vernieuwends mogen proberen.

Veel leden van de gemeente zijn al betrokken bij de samenleving en hebben daar invloed. Erken ze daarin. Hun banen hebben invloed op de levens van anderen. De meesten leek dit iets te zijn dat gescheiden was van de kerk.

Deze mensen moeten worden aangemoedigd, onder vier ogen en publiekelijk, zodat ze weten dat wat ze doen het werk van de kerk is.

De samenkomende kerk weer in beeld

Besef de cultuurkloof

De meeste christenen snappen niet hoe vreemd de normale dienst op een buitenlander overkomt. Hoe minder gestructureerd een kerk in haar diensten is, des te meer werkt die op de zenuwen van de bezoeker.

Als we willen dat mensen hun geloof met anderen delen en na verloop van tijd hun vrienden meenemen naar een dienst, moeten we er over nadenken hoe we ze kunnen inschakelen in wat we doen.

De liederen zullen onbekend zijn en in sommige gevallen onbegrijpelijk. De niet uitgesproken verwachtingen van gedrag, de Schriftlezing en vaak ook de preek kunnen hen in verwarring brengen.

Maar de meeste mensen komen met een verwachting en hopen God te ontmoeten. Ze zijn geestelijke wezens en willen God leren kennen. Ze horen graag een vrolijke en betekenisvolle aanbidding en ze willen zich vooral welkom voelen in een liefhebbende gemeenschap. Dat zal ze aanmoedigen om terug te komen als ze merken dat iemand, vooral een leider, weet hoe moeilijk het voor hen is en die weet dat ze er zijn en blij is dat ze kwamen.

Laat mensen zich thuisvoelen

De dingen die je doet uitleggen maakt alle verschil van de wereld. Wanneer iemand uitlegt dat het geen punt is als iets niet wordt begrepen en dat dat normaal is, maakt dat veel verschil voor die persoon. Kijk met de ogen van een bezoeker. Als we dat niet willen doen dan geven we te kennen dat het voor ons hetzelfde is of ze er nu wel of niet zijn.

De mensen die aan de deur bezoekers verwelkomen zijn van doorslaggevend belang of iemand zich lekker voelt.

Zorg voor een hoek waar nieuwe mensen iets kunnen drinken en waar ze met iemand van het team kunnen praten. Maar doe dat wel met veel invoelingsvermogen.

Spreek duidelijke taal

De meesten van ons hebben geen idee hoeveel jargon christenen gebruiken. Vraag anderen om je te verbeteren. Vermijd grapjes die alleen ingewijden begrijpen. Probeer je zo normaal mogelijk te gedragen.

De meeste kerkcultuur is geen christelijke cultuur – het is kerkcultuur.

Leg uit

De Schriftlezing moet worden verklaard omdat bezoekers vandaag de dag geen Bijbelkennis hebben.

Leg het voor de hand liggende uit

Betrek mensen er bij

Wanneer je zegt: 'zoals we allemaal weten' of 'dit is een bekend lied' of 'zoals we gewend zijn' sluit je allen uit die geen idee hebben van 'zoals we gewend zijn'. Ga er altijd van uit dat er mensen zijn die onwetend zijn en zelfs als die mensen er niet zijn, kan de boodschap overkomen naar de leden van de gemeente dat, als ze een vriend zouden meenemen, die vriend niet zou worden gerespecteerd.

Voor velen is de kloof te groot

Velen voor wie we bidden dat ze christen zullen worden in de jaren die komen, weten niet wat er in de kerk gebeurt. Ze weten helemaal niets! We zullen mensen moeten helpen aan een compleet nieuwe situatie te wennen.

Daarom geldt het voor veel mensen dat hen inpassen in bestaande kerken niet werkt. Voor veel mensen is het een te grote stap en voor ons ook. We zullen ze moeten ontmoeten in een nieuwe context.

Nieuwe wegen

Er zijn twee wegen die mogelijk kunnen worden ingeslagen.

1. Een nieuwe gemeente binnen de huidige structuur

Zoals:

- Op een andere dag
- Op een andere tijd
- In een andere stijl
- Voor een specifieke leeftijdsgroep
- Voor een verschillende bevolkingsgroep
- Met ander leiderschap
- Op een andere plaats

2. Een nieuwe gemeenten buiten de huidige structuur

Zoals:

- In een appartementencomplex
- In een café
- Op het werk
- Overall, op elke plaats, op elk tijdstip

Dit zou een geheel nieuw werk kunnen zijn. Het zou ook een activiteit kunnen zijn van een bestaande celgroep. Ook is het mogelijk dat een groep uitzwermt van de kerk naar een nieuw gebied.

Het kan een 'kloon' zijn van de bestaande kerk.

Het zou ook heel verschillend kunnen zijn omdat het zijn eigen vorm kiest.

Het kan van alles zijn. Maar boven alles moet het een poging zijn mensen ontmoeten waar ze zijn en ontdekken wat kerk-zijn echt inhoudt. Dat houdt in dat risico's worden genomen en dat we de comfortzone verlaten. De Bijbel bemoedigt ons dat er wonderen gebeuren op een geloofshandeling. Vaak ervaar je Gods wonderlijke voorziening alleen maar door uit te stappen.

Vragen:

- Hoe kunnen we onze gemeente een gemakkelijker plaats maken, zodat nieuwe mensen zich thuis voelen?
- Hoe voegen we ze in de kerk in?
- Welke nieuwe samenkomst hebben we nodig en moeten die ontwikkelen en voor welke groep mensen?
- Wie kunnen we vrijzetten als leiders?
- Welk bedrag willen we uittrekken voor nieuwe ontwikkelingen?

Spiritualiteit...liefde voor God

Spiritualiteit is onze gezamenlijke gemeenschap met God.

We hebben een ontmoeting met God in:

- Aanbidding
- Gods Woord
- Gebed
- Sacrament

De uitdrukking 'spiritualiteit' gebruiken we om dat deel van het kerkleven aan te duiden waarin we samen God ontmoeten en dat gezet tegenover de relatie die we met elkaar hebben (gemeenschap) of naar de buitenstaander (missie). We erkennen het belang van een individuele ervaring van God en dat aanbidding vooral een levensstijl is (Rom. 21). Maar het Nieuwe Testament gaat verder en houdt ons voor dat we behoefte hebben om God te ontmoeten in een gezamenlijke setting.

De beschrijving van de eerste kerk in Handelingen 2 geeft een aanwijzing van de elementen van de ontmoeting met God op deze manier. Paulus' instructies in 1 Kor. 14, waar hij de eerste gemeente enkele principes van gezamenlijke eredienst voorhoudt en waar hij waarschuwt voor de verleiding van individualisme.

Sommigen zouden kunnen denken dat 'spiritualiteit' het verkeerde woord is! Wat we onderstrepen is het belang van een ontmoeting met God en gezamenlijk een verbinding met Hem aangaan. Dat is onderdeel van de vreugde en het voorrecht van het lichaam en de bruid van Christus zijn. Dit is gezamenlijke aanbidding.

Aanbidding

Aanbidding is lang geassocieerd met het zingen van liederen en dat kan er wel en niet onderdeel van zijn, maar het is zoveel meer dan dat. Een daad van aanbidding is alles wat ontstaat wanneer een groep mensen samenkomen om

gezamenlijk een verbinding met God aan te gaan. We weten erg weinig van de aanbidding in de eerste gemeente en dat is misschien maar goed ook want anders zouden we dat model onmiddellijk kopiëren. Wat we wel weten is dat ze in grote en kleine verbanden samenkwamen om te leren, met elkaar dingen te delen, te bidden, het brood te breken en - dat is zeker - ook om te zingen.

Het Griekse woord voor aanbidding 'proskuneo' betekent 'toekussen'. In het Hebreeuws betekent het woord 'hishahawah' een 'neerbuigen'.

Ten diepste is aanbidding voor God bestemd.

Er zijn vandaag de dag allerlei soorten aanbidding, van het meditatieve en contemplatieve tot het snelle, levendige en luide type aanbidding. Nog het een nog het ander is verkeerd, vooropgesteld dat het hart op God is gericht.

We kunnen aanbidding evalueren maar niet aan de hand van de gebruikelijke criteria 'Genoot ik er van? Was de muziek goed? Was de preek te lang?' Maar: of God werd geëerd, of we God ontmoetten en of we beter waren toegerust om heiliger te leven.

Gods Woord

Verbinding met de Schrift

De eerste gemeente wijdde zich toe aan het onderwijs van de apostelen, want ze wilden met elkaar leren hoe Jezus wilde dat zij zouden leven. Ze hadden nog geen Bijbel zoals wij, maar degenen met een joodse achtergrond hadden alleen kennis van het Oude Testament en ze vertrouwden totdan op leraars in de synagoge voor een uitleg daarvan. Nu hadden ze nieuwe leraars, die door Jezus waren onderwezen over alles wat Hij had gezegd.

Toen de dingen zich ontwikkelden ontstond de gave van 'leraar' in de kerk, waarschijnlijk werd die gave verbonden met die van 'voorganger'. De gave van leraar geeft het belang aan van gezamenlijk leren.

De roeping om 'discipelen te maken' wijst ook op het gezamenlijke karakter van leren.

In de eerste brief aan de Korintiërs geeft Paulus ons een van de schaarse blikken op enkele zaken die plaatsvonden in de samenkomsten van die tijd. Dit slaat bijna zeker op een huissamenkomst. Het zou wel eens kunnen zijn dat preken in de grotere samenkomsten van de kerk meer tot de gewoonlijke gang van zaken behoorde, maar hier was het voor iedereen de gewoonte om iets in te brengen om de anderen te bemoedigen. Er wordt niet gesuggereerd dat leraars ook geen onderwijs gaven. We weten dat er in de gemeente van Antiochië vele leraars waren en waarschijnlijk zal dat ergens anders geen uitzondering zijn geweest.

Aantekening: Paulus had ook oog voor de 'ongelovige' dat die zich thuis zou voelen.

Preken en onderwijs

Preken is proclameren van de waarheid.

Onderwijs stelt anderen in staat om iets te leren. De nadruk bij het onderwijs ligt niet op de leraar maar het geleerde. Hoe mensen leren verandert met de tijden.

Als een preek van veertig minuten op een zondagmorgen ooit een goede manier voor mensen was om iets te leren; vandaag de dag is dat niet meer zo. De zaak is of het mensen wel of niet helpt te leren en dus om te groeien.

Als mensen uitdagen door middel van onderwijs en preken niet tot gevolg heeft dat ze veranderen, heeft het dan nog enige waarde? Wat heeft het voor nut naar lange preken te luisteren als ze geen groei in iemands leven veroorzaken?

De sleutel is hier hoe we ons gezamenlijk verbinden met Gods Woord, zodat we samen kunnen leren en groeien, zelfs als we het individueel moeten toepassen.

Hoe kan de gave van onderwijs

het beste worden ingepast in de moderne context, zodat we er allemaal van kunnen profiteren?

Als leren de sleutel is, is de preek dan de beste manier om te volgen? Het antwoord zou 'ja' kunnen luiden maar we kunnen daar maar beter helemaal zeker van zijn. Wat zou er gebeuren als we na elk punt in een gesprek in kleine groepen uiteen zouden gaan en feedback geven?

Dit zijn sleutelvragen waar we mee moeten worstelen. We moeten niet bang zijn om onbevangen te denken.

Het doel is niet nieuwe en andere methoden van onderwijs te onderzoeken, maar onszelf uit te dagen niet tegen de borst gedrukt te houden hoe we het altijd hebben gedaan.

We willen geen pleidooi houden om 'zo nieuw' te zijn in onze manier van kerk-zijn dat verbinding met Gods Woord wordt gezien als iets dat voor vroegere tijden was. We moeten oppassen dat we niet onbewust de postmoderne gedachtegang overnemen, waarin ieders waarheid even waardevol is en we zonder een goede gids op stap gaan.

Als het enige wat we doen als we samenkomen is tijd uittrekken om ons persoonlijk met God te verbinden, dan hebben we nog niet uitgedrukt wat het inhoudt om kerk te zijn. We hebben dan een privé geloof gekoesterd, maar dan wel in een publieke setting.

Postmoderniteit kan op vele manieren helpen om onze versleten vormen af te werpen, maar als we toegeven aan die druk om mensen te paaien zullen we alleen dienen om ze verder in de verwarring te leiden. Zelfs als we worden beschouwd als bekrompen, zullen we de mensen toch terug moeten leiden naar de rechte lijn van de waarheid, zoals die in de Bijbel staat. Het moet voor ons vaststaan dat we niet het respect verliezen voor de autoriteit van de Schrift als een gids voor ons leven en als het zeer belangrijk middel waardoor God tot ons

spreekt. Wat anders hebben we te melden aan een verloren en verwilderde wereld, als we ze geen duidelijke route kunnen bieden?

Denk aan de woorden van Jezus over bouwen op zand en rots. We moeten een stormachtige generatie helpen op deze rots van eenvoudige gehoorzaamheid te bouwen. Een er is geen andere rots dan Jezus en gehoorzaamheid aan Zijn woorden.

Preken zullen altijd nodig zijn als een middel om het evangelie uit te leggen, want zij die niet geloven zullen het Goede Nieuws moeten horen. Velen vinden nieuwe manieren om de oude waarheid over te brengen op een manier die de huidige visueel ingestelde generatie kan horen, zien en begrijpen.

Het zal een verrassing zijn om de komende jaren te zien hoe we een heel nieuwe variëteit van manieren kunnen leren als aanvulling op de preek met innovatieve middelen. We kunnen worden vernieuwd door het Woord van God in ons te laten werken: *'Laat Christus' woorden in al hun rijkdom in u wonen; onderricht en vermaan elkaar in alle wijsheid, zing met heel uw hart psalmen en hymnen voor God en liederen die de Geest u vol genade ingeeft.'* (Kol. 3:16). Tenslotte: als de kerk de incarnatie wil uitdrukken, zal dat alleen maar zijn omdat we allemaal willen dat het Woord vlees zal worden in onze eigen levens.

Gebed

Gebed is het voornaamste middel waarmee we ons aansluiten bij God. De eerste christenen hadden van Jezus de waarde geleerd van persoonlijk gebed als een middel om intimiteit met de Vader te ontwikkelen. Maar afgezien daarvan speelde gezamenlijk gebed een belangrijke rol in het leven van de eerste gemeente. Gebed in deze zin omvat voorbede, smeking en luisteren naar God. Het lijkt er op dat gebed een regelmatig onderdeel was van de bijeengekomen gemeente en ook in crisissituaties, zoals vermeld in Hand. 4. In het gebed spreken we regelrecht met onze hemelse Vader. Het is de mogelijkheid om te bidden dat het geweldige voorrecht aantoont dat nu voor ons is opengesteld door het kruis. Het is in gebed dat we de werkelijkheid laten zien van de nieuwe en herstelde relatie met de levende God. We kunnen nu met vrijmoedigheid in Zijn tegenwoordigheid komen. Vaak moet de ongelovige door gebed het feit van de werkelijkheid van God, Wie Hij is en dat Hij houdt van de mens, onder ogen zien en dat Hij gekend kan worden.

Sacrament

Het sacrament is een andere mogelijkheid om zich bij God te voegen. We weten dat het samen breken van het brood in overeenstemming met Jezus' instructies na Pinksteren een gemeenschappelijke handeling was. Het lijkt er op dat dit ook gebeurde bij de maaltijden of 'liefdesmalen'. Het regelmatig herdenken van Zijn dood en offer door brood en wijn is van vitaal belang voor elke vorm van kerk-zijn.

Ook de doop, als de inlijving bij Christus, was een belangrijk onderdeel van de eerste gemeente. Dit wordt ook vandaag de dag steeds belangrijker als mensen tot Christus komen vanuit een niet-kerkelijke achtergrond. Een steeds groter aantal van degenen die tot geloof komen zijn niet als kind gedoopt en dus zal de zaak van de wederdoop (een zaak die sommigen erg bezighoudt) steeds minder een zaak van strijd worden.

Muziek

Bij een samenkomen van de gemeente hoort ook muziek. Vaak uiten mensen hun liefde voor God door middel van muziek. Het is een door God gegeven middel om gevoelens en emoties in onze relatie met Hem te uiten. De Psalmen zijn hiervan een groot voorbeeld, hoewel we het alleen met de woorden moeten doen. Muziekstijlen en voorkeuren zijn er net zoveel als mensen. Het is tragisch dat er een tendens is die er van uitgaat dat de muziekvorm die 'ik' het beste vindt, ook de beste is voor de aanbidding. Vandaar dat er zoveel verschillende stijlen zijn. Kerken worden vaak gedefinieerd door hoe er wordt gezongen, hoewel er in elke groep altijd een grote verscheidenheid van samen zingen wordt gevonden, zodat het verstandig is te experimenteren in elke plaatselijke gemeente. Velen willen verschillende stijlen van muziek afwisselen.

Het is ook mogelijk om gezamenlijk God te aanbidden zonder muziek.

Opmerking: we leven in een tijd waarin de 'aanbiddingsleider' erg belangrijk wordt geacht en veel jonge mensen willen graag 'aanbiddingsleider' worden. Het is mogelijk dat muziek en zelfs de aanbiddingsleider het voorwerp van aanbidding worden, in plaats van het voertuig. Pas daar voor op.

'Op mijn reizen heb ik veel mensen ontmoet van kerken met een aanbidding van hoge intensiteit, die (hoewel ze het niet graag toegeven) het niet naar hun zin hebben en moe zijn. Meer is niet altijd beter. Luider is ook niet altijd beter. Intenser is niet altijd beter. De menselijke geest en lichaam hebben een balans nodig van vastheid en orde ten aanzien van variëteit en nieuwe dingen en degenen onder ons die de aanbidding moeten leiden zullen met dat feit rekening moeten houden. We dienen ons ook op de hoogte te blijven houden van de ritmes van de levens in onze gemeenschap die ook wel eens de ritmes zouden kunnen zijn van de Heilige Geest. Een gemeenschap heeft wellicht behoefte aan zich even terugtrekken, een rustperiode, een tijd van kalmte; we lopen uit de pas met de Heilige Geest als we proberen iedereen in elk geval op dezelfde bergtop te laten zijn als de afgelopen week – als de Geest de gemeente wil leiden naar een plaats 'van nederliggen in groene weiden, bij stromend water' om hun ziel tot herstel te laten komen. Het omgekeerde is waar: er is een tijd en een seizoen voor alles – verheugen, berouw tonen, ontspannen, vieren, rouwen, vragen stellen, toepassen en meer.'

Brian McLaren

Kunnen we op een betekenisvolle manier niet-christenen betrekken bij de diensten?

Het is te gemakkelijk om er van uit te gaan dat aanbiddingsdiensten voor christenen zijn bestemd en evangelisatiediensten voor niet-christenen. Mensen van deze tijd zien uit naar een geestelijke ontmoeting en niet in de eerste plaats naar een intellectuele uitdaging. Vooropgesteld dat daar hulp aanwezig is, uitleg en realiteit, zullen de meeste mensen zich prettig voelen in een sfeer van aanbidding. Het is belangrijk er op te wijzen dat de meeste niet-christenen nooit zingen! Dus de grootste hindernis voor die mensen zal zijn dat ze moeten zingen, vooral als ze de woorden niet begrijpen of daar nog niet in geloven. Interessant in dit verband is dat het veel gemakkelijker is iets te zingen waar je nog niet helemaal zeker van bent als je zit, dan wanneer je staat. Het is bijna een obsessie om te gaan staan bij het zingen, wanneer het ook goed is wanneer je mag blijven zitten bij het zingen. Het is zeker gemakkelijker voor de

buitenstaander, omdat het voor hen minder verplichting inhoudt op een moment dat ze er nog niet klaar voor zijn.

In de jaren tachtig en negentig was er een belangrijke verandering in de houding van veel kerken. Ze wilden niet-christenen bereiken door meer gevoelig voor hen te worden in hun diensten. Dit was geboren uit een oprecht verlangen om mensen met Christus in aanraking te brengen en hen te helpen als discipelen te groeien. Het is erg effectief geweest en dat zal het nog wel blijven doen. Maar het past niet bij elke kerk.

Gevoelig zijn voor zoekenden is geen stijl van eredienst! Ik zou je honderden verschillende stijlen kunnen laten zien die in 'seeker-sensitive'-kerken zijn toegepast, zoals 'surfer seeker-sensitive', artistieke seeker-services, etnische seeker services, liturgische seeker-services en postmoderne seeker-services. De reden is dat niet alle mensen God op dezelfde manier zoeken. Gevoelig zijn voor de gedachten van de ongelovigen is een bijbelse houding (1 Kor. 14:23) vormgegeven door Jezus en Paulus. Het betekent genoeg van mensen houden om te proberen een relatie met hen aan te gaan op hun niveau, wat dat dan ook mag zijn, zodat Jezus hen kan bereiken.

Rick Warren, geciteerd in 'The Emerging Church' door Dan Kimball

Gemeenschap...elkaar liefhebben

Wat is het belang en het karakter van gemeenschap in de kerk?

We kijken naar:

- Het doel van gemeenschap
- De kleine bijeenkomst
- De grote bijeenkomst
- Een nuttig patroon: cel, vergadering, viering

Veel mensen die niet bij een instituut willen horen, willen wel omarmd worden door een gemeenschap. Dit wordt steeds duidelijker in deze steeds gefragmenteerder en individualistischer wereld, waar plaatselijke gemeenschappen uit elkaar vallen, gezinnen gescheiden leven en eenzaamheid epidemische afmetingen gaat aannemen. *En de kerk is op de eerste plaats en vooral een gemeenschap.*

Een van de grote wonderen van de Pinksterdag was dat een groep mensen (de meesten hadden elkaar nog nooit eerder ontmoet) in grote aantallen samenkwamen en hun levens op een heel open wijze met elkaar begonnen te delen. Hun toewijding en hun bereidheid om financiële offers voor elkaar te brengen was daarvan een teken.

God heeft altijd gezin en gemeenschap gewild. Hij begon met Abraham en zijn gezin en vervolgens ontstond er een uitgebreide familie, bestaande uit gezinnen, stammen en een natie, het volk Israël. Op de Pinksterdag werd er een nieuw gezin geboren, de kerk.

De gemeente is altijd een gemeenschap, hoe klein ook.
Het is een gemeenschap die door een gezamenlijke ervaring van verbazingwekkende genade bij elkaar is gebracht.
Het is een gemeenschap die aan elkaar verbonden is door de inwonende aanwezigheid van de Heilige Geest.
Het is een gemeenschap die opgebouwd is door de grote verscheidenheid van gaven, mogelijkheden en persoonlijkheden.

Christen, maar geen deel van de kerk?

Nogal wat mensen hebben de kerk verlaten, maar beschouwen zich nog wel als christenen, maar kunnen zich niet vinden in het instituut dat kerk heet.

Als christen kun je niet zomaar uit de kerk stappen. Je moet er deel van zijn als je deel wilt zijn van Christus. 'Opstappen' betekent ofwel dat je Christus hebt verlaten, ofwel dat je er voor hebt gekozen om een vervreemd lid van de kerk te zijn, dat niet in staat is jouw gaven volledig in te zetten en dat de vreugde mist van het gezamenlijk aanbidden of de gemeenschap.

Er is iets triests met een gelovige zonder gemeente. Het probleem is dat we het gemeentelijke leven zo op het bezoeken van de dienst op zondag hebben

geconcentreerd dat degenen die worstelen met een bepaald type dienst voelen dat ze maar uit de gemeente moeten stappen. Er zijn alleen maar verliezers als dat het geval is.

De kerk is eerst en voor alles een gemeenschap van mensen die tot elkaar zijn aangetrokken door een ervaring van gemeenschappelijk beleefde genade. Anders gezegd: zij bestaat uit een groep mensen die ieder voor zich door God zijn overreed en verstandig genoeg zijn om in te gaan op Zijn offer van liefde, aanvaarding en vergeving.

Het doel van gemeenschap

Wat is de betekenis van gemeenschap?

Het betekent zeker heel wat meer dan samenkomsten waarin we zingen, bidden en luisteren naar onderwijs, hoe waardevol dat ook is.

Het volgende hoort er bij:

- *Het delen van elkaars leven.* We hebben allemaal behoefte aan een plaats waar we open kunnen zijn en waar we echt, eerlijk en kwetsbaar kunnen zijn in de context van aanvaarding, liefde en begrip. Het moet een plaats zijn waar we worden uitgedaagd om op Christus gerichte levens te leven en waar we worden aangemoedigd om niet te blijven steken, maar in ons geloof voorwaarts te gaan.
- *Samen voedsel delen.* Eten is altijd een uitdrukking geweest van een relatie hebben van menselijke wezens met elkaar. Het woord 'companionship' komt van het Franse woord 'met brood' en dat wijst op samen eten. Het is een bindende factor in het familieleven.
- *Delen van middelen.* Een van de kenmerken van een echte relatie van liefde is wanneer geld en middelen worden gedeeld. Dat was het kenmerk van de eerste gemeente en dat is door heel de geschiedenis zo geweest. Als mensen aan je geld komen, raken ze de kern. Wanneer mensen offerend aan elkaar geven hebben ze ervaren wat relatie betekent.
- *Samen een doel hebben.* Het bijbelse woord dat we vaak vertalen met 'gemeenschap' is in het Grieks *koinonia*. Het heeft te maken met samen aan iets deelnemen. Wanneer mensen een gezamenlijk streven hebben of aan een gezamenlijk doel werken, bindt het ze samen. Paulus riep de gemeente in Filippi in zijn brief op tot *koinonia*. Onze gezamenlijke wens om met anderen het leven dat Christus aanbiedt te delen, verenigt ons in relaties.
- *Delen van pijn.* Wanneer mensen samen lijden, worden hun levens ook samengebonden. De eerste christenen gingen door grote vervolging en lijden heen, net als tienduizenden christenen vandaag de dag in vele delen van de wereld. In het westen gaat veel lijden aan ons voorbij, maar in de toekomst zou dat wel eens anders kunnen worden. Maar lijden om Christus' wil brengt ons samen.

Hoe groot moet een gemeenschap zijn?

De kleine gemeente

Klein is het motto

Als je met mensen een relatie wilt hebben die diepte heeft, moet de groep waar je deel van uitmaakt klein genoeg zijn om iedereen te kennen en om familiegevoel te kunnen hebben.

Het lijkt er op dat dit het geval was in de eerste gemeente omdat ze geen gebouwen hadden om 'kerk' te zijn, maar samenkwamen op plaatsen die beschikbaar waren en dat waren vooral de huizen.

Paulus schrijft aan de gemeente in Rome: 'Groet Prisca en Aquila... Groet ook de gemeente die bij hen in huis samenkomt.' (Rom. 16:3-5).

Aan de gemeente in Korinte zendt hij groeten van dezelfde 'gemeente' in Rome.

Hij schrijft aan de gemeente in Kolosse: 'Wilt u de broeders en zusters in Laodicea groeten, en ook Nymfa en de gemeente die bij haar thuis samenkomt?' (Kol. 4:15).

Aan Filemon schrijft hij: '...aan onze zuster Apfia en onze medestrijder Archippus, en aan de gemeente die bij u thuis samenkomt.' (Fil. 1:2)

Men schat de grootte van deze gemeenten tussen de vijftwintig en veertig mensen, afhankelijk van de grootte van het huis. Al deze huisgemeenten zouden onderdeel zijn geweest van de gemeenten in Rome of Korinte en het lijkt er op dat ze alle samenkwamen op dezelfde voorwaarden.

De grote samenkomst

Het moet groot zijn (als dat mogelijk is).

Ik heb mensen horen zeggen: 'Ik wil bij een kleine gemeente horen.' Ik hoop dat ze bedoelen dat ze deel willen zijn van een uitdrukking van gemeente-zijn die klein is. En dat geldt voor iedereen. Maar de kerk op de Pinksterdag telde 3.120 mensen! En vanaf dat moment groeide die alleen nog maar tot het moment dat ze werd verstrooid. Het is Gods bedoeling dat de kerk groot is. In de hemel zullen we tot een geweldige menigte worden vergaderd, uit elke natie en taal. Als je alleen maar bij een kleine gemeente wil horen, pas dan op, omdat je die dan automatisch groter maakt!

We hebben er allemaal behoefte aan om de ruimte te ervaren van het behoren tot het hele gezin van God en er zijn dingen die kunnen worden gedaan in de grotere setting en niet in een kleiner verband. De moraal kan worden opgevijseld, inspiratie ontvangen en zelfs kunnen sommigen het gevoel van anonimiteit verkiezen. De meeste nieuwe vormen van gemeente-zijn zijn klein, dus ze kunnen maar beter andere groepen zoeken om te vieren. Nieuwe gemeenten in een bestaande gemeente doen er waarschijnlijk goed aan om tijden vast te stellen wanneer de kerk iets samen kan doen en dat hoeft niet noodzakelijkerwijs een eredienst te zijn. Het zou wel eens een picknick of een party kunnen zijn!

Een nuttig patroon: cel, congregatie (vereniging), viering

Dit drietal wordt beschouwd als een gezond patroon. We weten van de eerste gemeente alleen dat die samenkwam in grote samenkomsten en in een 'huisformaat', maar het zou best kunnen dat ze ook in kleinere verbanden samenkwam. De meeste groeiende gemeenten opereren op het niveau van een congregatie, een plaatselijke vereniging van gelovigen en de celgroep, waarbij sommige gemeenten de ene vorm meer dan de andere als het hart van de gemeente beschouwen.

Celgroep, kleine groep

Een celgroep bestaat traditioneel uit acht tot vijftien personen die wekelijks of om de veertien dagen in een huis samenkomen en die door een van de leden wordt geleid. Het is een uitstekend middel om een beperkt aantal mensen goed te leren kennen en om een zekere mate van openheid en realiteit met hen te ontwikkelen. Het is een plaats waar dingen delen met elkaar, bijbelstudie, gebed en bediening gemakkelijk op een persoonlijk niveau kunnen functioneren. Maar zelfs hier kan gemakkelijk verstarring optreden. *Waarom moet een celgroep alleen maar op een doordeweekse avond in een huis samenkomen? Dat zou toch op elke plaats en op elk tijdstip, vooropgesteld dat het in een behoefte voorziet, moeten kunnen?*

Voor sommige gemeenten is de celgroep of de kleine groep het een en alles geworden van het gemeentelven en is de grotere vergadering of vereniging van minder belang. En het is zeker waar dat dit meer een weerspiegeling is van de ervaring van de gelovigen in de eerste gemeente.

Het zou wel eens kunnen zijn dat dit patroon de eerste gemeente wel eens zou kunnen zijn opgedrongen vanwege het ontbreken van geschikte gebouwen. De Chinese gemeenten die het bij wet verboden was in grotere verbanden samen te komen, kunnen alleen in kleinere groepen samenkomen en ze zijn toch onstuimig gegroeid.

Congregatie

De meeste kerken hebben vandaag de dag de afmeting van een congregatie(vereniging), maar hebben zich verdeeld in kleine groepen om het vormen van relaties aan te moedigen.

Malcolm Gladwell stelt in zijn boek 'The Tipping Point' (Abacus, 2000), de optimale afmeting voor elke groep die elkaar wil kennen op 150 personen. Dat zou wel eens de reden kunnen zijn dat de meeste gemeenten nooit boven dat aantal uitkomen. Als een gemeente wel boven dat aantal groeit dan wordt ze een 'celebration' (viering). Dat is niet langer een geschikt aantal voor een betekenisvolle gemeenschap/vergadering.

Veel gemeenten hebben om een aantal redenen nooit deze hindernis kunnen nemen.

- Sommige zijn een andere samenkomst in hetzelfde gebouw begonnen.
- Sommige hebben twee of meer nieuwe gemeenten gesticht.
- In de VS en sommige delen van Europa zien we een opleving van huisgemeenten. Een gemeente groeit in een huis, totdat dat te klein is geworden. Dan splitsen ze zich in twee nieuwe huisgemeenten, enz. Hier is veel over te zeggen. Het lijkt er op dat dit het beste werkt als deze

- zelfde mensen in de gelegenheid zijn van tijd tot tijd met een grotere groep samen te komen in een grotere setting, voor een eredienst.
- o Sommige grote gemeenten hebben de gemeente onderverdeeld in groepen die groter zijn dan een cel-/kleine groep, maar kleiner dan een grote vergadering, iets dat dichter komt bij de huissamenkomsten van de eerste gemeente. Ze hebben dezelfde ervaring als het voorbeeld hiervoor, maar ze hebben wel elke week of maand een viering. De plaatselijke gemeente blijft hiermee overeind en dat heeft goed uitgediakt voor de groei van de gemeente en het discipelschap van de leden.

Dit laatste voorbeeld heeft zeker grote mogelijkheden als het gaat om het bij de gemeente betrekken van de mensen en om te begrijpen waar het bij kerk-zijn om gaat.

Voorbeeld

Een gemeente legt uit waarom dit bij haar goed heeft gewerkt:

In deze gemeente komen we samen in groepen tussen de 25 en 30 personen (die passen in een groot huis) die minimaal een of twee keer per maand op een avond midden in de week bijeenkomen voor aanbidding, gebed, onderwijs en samen eten. Ze komen ook samen om sociale redenen. De leiders hoeven niet noodzakelijkerwijs, in feite zelden, fulltime betaalde krachten te zijn. Ze vormen een team om zich heen, om veilig te stellen dat de 'congregatie' goed functioneert.

Waarom willen we zulke groepen hebben?

We geloven dat dit een buitengewoon goede manier is om iedereen in de gemeente in de gelegenheid te stellen volledig ingeschakeld te worden en zich een te voelen met de gemeenschap waar ze bij horen, maar ook met het grotere geheel van de gemeente. We zien dat op vier manieren gebeuren. Anderen die enige tijd in deze groepen hebben meegedraaid hebben dit ook ontdekt.

1. Een excellente weg naar de gemeente

Als een nieuwkomer naar een dienst komt en daar een grote groep aantreft die volledig opgaat in aanbidding, dan zou hij of zij zich geïntimideerd kunnen voelen. Ze kennen niemand en ze zijn misschien niet op de hoogte met de stijl en/of de inhoud van de dienst. Ze zullen zich niet snel op hun gemak voelen en het is moeilijk om vrienden te maken. En vrienden maken is de sleutel voor iemand die in de gemeente wil blijven komen.

Als deze persoon daarentegen zich aansluit bij een kleine groep (van misschien twee tot twaalf personen) en probeert zo een weg naar de gemeente te vinden, zullen ze zich heel anders voelen: pijnlijk zichtbaar en verlegen. Als, om welke reden ook, ze deze kleine groep maar niets vinden, wat zal dan hun volgende stap zijn? Als ze niet terugkomen, lopen ze het risico hun gastheer of gastvrouw tegen het hoofd te stoten. En de groepsleden zullen zondag ongetwijfeld in de gemeente zijn, dus ze zullen de dienst ook mijden!

Maar als deze persoon meegaat naar een samenkomst van middelgrote afmetingen, zoals deze, waar 25 tot 35 personen zijn, zullen ze zich noch het middelpunt voelen, noch een gevoel van er buiten staan hebben. Hoewel de groep klein genoeg is om te worden opgemerkt, is hij waarschijnlijk groot genoeg voor deze persoon om iemand te vinden waarbij hij of zij zich kan aansluiten en groot genoeg om de volgende week afwezig te zijn, zonder iemand te kwetsen. Ze voelen zich vrij om nog eens terug te komen, of ze kunnen verder rondkijken naar een andere groep waar ze zich meer thuisvoelen. Als hij of zij eenmaal in zo'n groep is ingeburgerd, zal deze persoon op een natuurlijke wijze een weg vinden naar een kleine groep met gelijkgestemde mensen.

2. Een beste plaats om vrienden te maken

Het leven in een groep en de sociale setting die het biedt, zal het vormen van nieuwe vriendschappen en relaties gemakkelijker maken. Het biedt een prachtige omgeving om nieuwe mensen te leren kennen. Zij die pas kort christen zijn zullen dit een prachtige manier vinden om meer mensen te leren kennen en om te kunnen groeien in hun geloof. Het is de voor de hand liggende manier om nieuwe kleine groepen te vormen en om degenen die nog niet in een kleine groep zitten bij de gemeente te betrekken.

3. Een ideale omgeving om gaven en bedieningen te ontwikkelen

Het is een hele opgave om voor het eerst 200 mensen toe te spreken: het is te overweldigend en het is ook een groot risico. En het is ook pittig om voor de eerste keer vijf mensen toe te spreken; er valt een pijnlijke stilte. Om voor de eerste maal 200 zangers in de dienst te leiden is ook intimiderend, terwijl een aanbidding met vijf enthousiaste, maar onmuzikale vrienden, ook best kan afschrikken, maar om heel andere redenen! Dat gaat ook op voor de gave van genezing, profetie, tongen, de interpretatie van tongen en veel andere geestelijke gaven. De ideale omvang waarin mensen gaven en bedieningen ontwikkelen is in een groep van 25 tot 35 mensen.

In een groep met de grootte van een vergadering kunnen mensen om de beurt de avond leiden, het zingen leiden, een spreekbeurt houden. En degenen met de gave van leiderschap kunnen hier de eerste stappen zetten.

4. Een effectieve manier voor gemeentegroei

Sommigen vinden dat de vergadering de ideale groep is voor elke nieuwe persoon die zich bij een gemeente wil aansluiten. Dat biedt kansen om mensen te ontmoeten en betrokken te raken bij de gemeente. Hun geestelijke leven zal zich ontwikkelen op het moment dat ze hun gaven gaan gebruiken en ze zullen hopelijk vrienden vinden onder degenen waarmee ze op een dieper niveau gaan bidden in een kleine groep. Al deze factoren zullen zorgen dat hun eigen relatie met God zal blijven groeien.

Celebration

Zoals we hiervoor hebben laten zien is een celebration een samenkomst van meer dan 150 mensen. Het zou kunnen, zoals het geval was in Jeruzalem, en in veel gemeenten vandaag de dag, dat een celebration duizenden mensen kan bevatten. Daar vind je niet het gevoel van intimiteit van gemeenschap die je wel

aantreft in de kleinere groep, maar het is belangrijk voor een gevoel van moraal en het besef van horen bij een grotere familie. Het is een geweldige bemoediging om dagelijks te ervaren dat je niet alleen bent en dat het gezin van God een steeds groeiend lichaam van mensen is. De grote vergadering stelt ons in staat om een gevoel van opwekking te hebben en opgetild te worden door een menigte mensen die voor hetzelfde doel bij elkaar is gekomen.

Het leven kan toch ook zonder dat doorgaan, zoals dat ook in China lange tijd het geval was. We zijn er niet van afhankelijk, maar het geeft een voorsmaak van de hemel en de schare die niemand tellen kan.

De 7 kenmerken van een vruchtbare gemeente

Een zorgzame voorbereiding

Het staat zo vast als een huis dat een vrouw die een baby krijgt, zorgt dat de kinderkamer klaar is. Ze denkt al ver vooruit aan de komst van het kind. Haar baby en diens welzijn zal haar gedachten volledig beheersen. Ze denkt aan de kleertjes, de voeding, de groei en alles wat daarna komt. Als er geen plaats is klaargemaakt voor de nieuwe baby, dan wordt er waarschijnlijk geen baby verwacht.

Als een gemeente verwacht mensen tot Christus te zien komen, zal zij 'thuis' de dingen veranderen die wijzen op die verwachting. Als er niets wordt veranderd, is het praten over nieuwe mensen alleen maar lucht.

Een gevoel van verwachting

Er is in het huis van verwachting een gevoel van opwekking en anticipatie op de komst van de nieuweling. Geen verwachting betekent waarschijnlijk geen baby.

Een gemeente van verwachting heeft een gevoel van anticipatie daarover. Je kunt altijd weten of je een echte verwachting hebt; je voelt teleurstelling als het niet gebeurt.

Een heftig ongemak

Men heeft mij verteld dat een vrouw die in verwachting is en de baby voelt schoppen, dat dat soms best ongemakkelijk voelt. Een vrouw kan dan moeilijk zitten. Als er nieuwe mensen naar de gemeente komen kan dat ook ongemakkelijk zijn en soms komt het niet uit, maar het is onlosmakelijk verbonden met een gemeente die nieuwe mensen wil verwelkomen.

Een gevoel van voorbereid zijn bij personen

Het huis (of kinderkamer) is niet het enige dat klaar moet zijn. De vader en moeder hebben cursussen gevolgd voor de geboorte en ook om klaar te zijn als aanstaande ouders. Een gemeente in verwachting zal haar leden klaar gemaakt hebben om hun getuigenissen te geven, mensen tot Christus te leiden, nazorg te bieden en klaar te zijn voor hun missie in de wereld.

Een centrum van gesprek...het gaat altijd over baby's

Vrouwen die in verwachting zijn praten veel over baby's. En waarom niet? Het is het meest opwindende in de wereld. In een gemeente die haar missie kent spreken de mensen over baby's. Ze spreken met elkaar over mensen die tot geloof komen. Ze willen weten hoe ze verder kunnen komen in de manieren om het geloof met anderen delen en hoe ze elkaar kunnen bemoedigen en ze geven elkaar verhalen door over mensen die Jezus hebben leren kennen.

Vorbereid zijn op pijn en hard werk

Iedereen weet dat een geboorte pijnlijk is, maar het is het waard. Een missionaire gemeente stelt zich in op hard werken, teleurstellingen, pijn en uithoudingsvermogen, omdat ze weet dat de vreugde van het geboren laten worden van nieuwe christenen het allemaal waard is. Zorgen voor een baby na de geboorte is ook hard werken en het is soms een uiterste test voor de ouders!

Belangstelling voor anderen in dezelfde situatie

Het is interessant dat je in een bepaalde situatie de neiging hebt om mensen op te zoeken die in dezelfde situatie verkeren. Waar een baby wordt verwacht zoeken moeders en vaders anderen op die in dezelfde situatie verkeren, om elkaar te bemoedigen. Gemeenten met een missionaire instelling zoeken andere gemeenten op om te kijken of ze kunnen helpen en bemoedigen.

God wil een gemeente die 'in verwachting' is, klaar om nieuwe gelovigen geboren te laten worden en Hij geeft genade voor groei.

22 principes voor een missionaire gemeente

- Principe komt voor methode
- Stel vragen; zoek niet naar snelle antwoorden
- Begin met de missie; de gemeente komt daarna
- De gemeente moet zich binnenste buiten keren
- Zet niet-christelijke mensen hoog op de agenda

- De gemeente draait om mensen, geen gebouwen
- Je bereikt niets zonder doelstelling
- De Heilige Geest is aan het werk in de wereld!
- De verspreide gemeente heeft geweldige mogelijkheden
- De gemeente kan op elk tijdstip en op elke plaats samenkomen
- Laat mensen die terugkomen zich thuis voelen
- Je moet eerst stoppen voordat je kunt beginnen

- De werkelijkheid is hard; je hebt volharding nodig
- Voor een missionaire gemeente zijn leiders nodig met een missionaire gezindheid
- Weersta de verleiding om voortdurend te veranderen
- Probeer niet te veranderen wat niet veranderd kan worden
- Richt je op het leven in de marge en zet dat in vuur en vlam
- Houd het simpel, reproduceerbaar en gemakkelijk te onderhouden

- Zet de juiste mensen op de juiste plaatsen
- Wie zich op de toekomst richt luistert naar jongeren en bemoedigt ze en zet ze vrij
- Kinderen zijn de sleutel naar de toekomst

- En het allerbelangrijkste: gebed draagt een missionaire gemeente

Vragen: n.a.v. 'Principe komt vóór methode'

- Van welke principes gaat onze gemeente uit?
- Welke methoden hebben wij klakkeloos overgenomen?
- Wat waren de ondersteunende principes in deze gebieden?
- Wat doen we waar geen principes aan ten grondslag liggen?

Vragen n.a.v. 'Stel vragen; zoek niet naar snelle antwoorden'

- Met welke vragen worstelen jouw leiders?
- Welke stappen neem je om te horen waar mensen mee zitten?
- Hoeveel tijd trek je uit om naar anderen te luisteren?

Vragen n.a.v. 'Begin met de missie; de gemeente komt daarna'

- Stellen we de juiste vragen?
- Op welke cruciale vraag hebben we nog geen antwoord gegeven?
- Geven we aan vraagstukken over de gemeente voorrang boven vragen over missionaire zaken?
- Welke groepen willen we bereiken en welke structuur past daar het beste bij?
- Wie in onze gemeente wil gaan pionieren?

Vragen n.a.v. 'De gemeente moet zich binnenste buiten keren'

- Hoeveel van ons denken is gericht op de 40 procent buitenkerkelijken?
- Hebben we een strategie voor deze groep?
- Op een schaal van 1 tot 10, hoe gericht zijn de leden op deze mensen?
- Hebben we plannen om dat om te buigen?
- Hoe zullen we weten als dat is gebeurd?

Vragen n.a.v. 'Zet niet-christelijke mensen hoog op de agenda'

- Kijk naar je programma: hoe staat het met de prioriteit voor buitenstaanders?
- Wat zou het betekenen om aan hen een hoge prioriteit te geven?
- Op welke terreinen zouden er dingen moeten veranderen?
- Wat ga je er aan doen om dat te doen?

Vragen n.a.v., 'De gemeente draait om mensen, niet om gebouwen'

- Hoeveel tijd en energie is er gericht op het gebouw?
- Wat zouden we buiten ons eigen gebouw kunnen doen?
- Welke deel van het budget gaat op aan het gebouw en wat aan de bediening?
- Belemmert het huidige gebouw de groei?
- Zo ja, wat doen we er aan?

Vragen n.a.v. 'Je bereikt niets zonder doelstelling'

- Kent elk lid het 'mission statement' van de gemeente?
- Wordt het ook begrepen?
- Is het in de praktijk ook het 'schietlood' van het beleid van de gemeente?
- Wat is onze visie en strategie om het te realiseren?
- Kan er een antwoord worden gegeven op deze vragen of scheppen ze 'mist'?
- Wat gaan we er aan doen?

Vragen n.a.v. 'De Heilige Geest is aan het werk in de wereld!'

- Hoe moedig je mensen aan om aan te sluiten op dit principe?
- Welk voorbeeld kun je noemen uit je eigen leven?
- Hoe bereid je de mensen voor op deze werkelijkheid?
- Hoe krijg je feedback over wat ze bij hun vrienden ervaren?

Vragen n.a.v. 'De verspreide gemeente heeft geweldige mogelijkheden'

- Wat doen waaruit blijkt dat we geloven in de maandag- tot vrijdagbediening van de mensen?
- Zien de gemeenteleden zichzelf als zendingen?
- Hoe stellen we de mensen in staat zichzelf anders te gaan bekijken?
- Welke veranderingen zullen er nodig zijn om de mensen meer vrij te zetten?
- Welke geestelijke gaven kunnen we op onze 'marktplaats' inzetten?

Vragen n.a.v. 'De gemeente kan op elk tijdstip en op elke plaats samenkomen'

- Waarom komen we wanneer en waar samen als we dat doen?
- Hoe lang geleden hebben we dat patroon vastgesteld?
- Als we opnieuw dag/tijd/plaats zouden vaststellen, wat zouden we dan doen?
- Is wat we doen van nut voor hen die de kerk weer opnieuw ontdekken?
- Is het van nut voor degenen zonder kerkelijke achtergrond?
- Wat moeten we doen om te veranderen en wat kunnen de hindernissen zijn?

Vragen n.a.v. 'Laat mensen die terugkomen zich thuis voelen'

- Als buitenstaanders in de gemeente komen, voelen zij zich dan welkom?
- Hoe weten we dat?
- Als iemand na lange afwezigheid terugkomt, voelt hij/zij zich dan welkom?
- Wat moeten we veranderen om buitenstaanders beter te verwelkomen?
- Hoe laten we beter verlopen wat er gebeurt?

Vragen n.a.v. 'Je moet eerst stoppen voordat je kunt beginnen'

- Waarmee moeten we stoppen om mensen vrij te zetten voor hun missie?
- Waarom doen we wat we doen?
- Waarom begonnen we er mee en heeft het nog steeds waarde?
- Wat zouden we morgen kunnen stoppen en het leven zou gewoon verdergaan?
- Hoe kunnen we de druk in onze gemeente verminderen?

De drie fases van verandering

Vragen n.a.v. 'De werkelijkheid is hard; je hebt volharding nodig'

- Wat is de eerlijke situatie van jouw situatie?
- Wat is effectief, productief en levensgevend?
- Wat leidt nergens toe?

- Wat doen we omdat we het altijd zo hebben gedaan?
- Welke volgende stappen moeten we nemen om te kunnen veranderen?

Vragen naar aanleiding van 'Voor een missionaire gemeenten zijn leiders nodig met een missionaire gezindheid'

- Sluiten mijn gaven aan op een missionaire gemeente?
- Welke andere gaven hebben we nodig om een effectief team te kunnen zijn?
- Ben ik bereid om hier mijn hele leven te dienen als dat nodig is?

Vragen n.a.v. 'Weersta de verleiding om voortdurend te veranderen'

- Onder welke druk zijn we gekomen om het laatste idee uit te moeten voeren?
- Welke veranderingen hebben we te haastig doorgevoerd en hebben daar spijt van?

Vragen n.a.v. 'Probeer niet te veranderen wat niet veranderd kan worden'

- Waar lopen we voortdurend tegen een muur op?
- Waar komt de grootste weerstand tegen verandering vandaan?
- Wat kunnen we naast het oude beginnen, zodat we ons niet hoeven te laten afremmen?
- Hoe kunnen we tactvol de groep behouden die niet wil veranderen, zodat we een win/win-situatie krijgen?
- Hoe hebben we mensen bij het veranderingsproces betrokken?

Vragen n.a.v. 'Richt je op het leven in de marge en zet dat in vuur en vlam'

- Waar zijn de plaatsen waar het borrelt en de mensen die 'vonken'?
- Welke risico's nemen we?
- Waar worden we tegengehouden door 'wat zullen sommige mensen er van zeggen'?
- Hoe hebben we rekenschap geven ingebouwd waar we mensen hebben betrokken?
- Zijn we bereid om de controle op te geven?

Vragen n.a.v. 'Houd het simpel, reproduceerbaar en gemakkelijk te onderhouden'

- Kunnen we op de lange termijn volhouden wat we nu doen?
- Wat doen we dat ergens anders gemakkelijk is te reproduceren?
- Zijn we te complex geworden om de zaken goed te doen?

Vragen n.a.v. " Zet de juiste mensen op de juiste plaatsen

- Beginnen we bij de mensen of bij de taak?
- Wie is er op de juiste plaats en wie niet?
- Doet onze staf wat aansluit bij hun gaven?

- Op wie kunnen we vertrouwen en wie moeten we altijd aansporen?

Vragen n.a.v. 'Wie zich op de toekomst richt luistert naar jongeren en bemoedigt ze en zet ze vrij'

- Wat is de gemiddelde leeftijd van ons leiderschapsteam?
- Hoeveel leiders van beneden de dertig hebben we vrijgezet?
- Hoe zetten we de volgende tien jaar jonge leiders vrij?
- Wat doen we nu al om sommige jonge mensen verantwoordelijkheid te geven?

Vragen n.a.v. 'Kinderen zijn de sleutel naar de toekomst'

- Wie heeft een passie voor kinderen en hoe kunnen we die op de niet-kerkelijken richten?
- Wat kunnen we doen om de kinderen uit de wijk binnen te halen?
- Wat kan op de basisscholen worden gedaan?
- Zijn er plaatselijke niet-christelijke ouders die hun kinderen wel naar de kinderdienst willen sturen?